



SABIEDRISKO  
PAKALPOJUMU  
REGULĒŠANAS  
KOMISIJA

Sabiedrisko pakalpojumu  
regulēšanas komisija

Latvijas Republikas  
publiskās pakalpojumu  
regulēšanas komisija

Tā telefona numuri:  
+371 67097000  
+371 67097001  
+371 67097002

www.sppr.lv

## Ziņojums par tirgus analīzi

par Eiropas Komisijas 2007.gada 17.decembra Ieteikumā 2007/879/EK  
par konkrētajiem preču un pakalpojumu tirgiem elektronisko sakaru  
nozarē, kuros var būt nepieciešama *ex ante* (apsteidzoša) regulēšana  
saskaņā ar Direktīvu 2002/21/EK (2007/879/EK), minēto tirgu:

**Nr. 3 – savienojumu pabeigšana fiksētā vietā individuālā publiskajā  
telefonu tīklā**

**2014.gada jūnijs**

**Rīga**

## Satura rādītājs

Attēli .....	4
Tabulas.....	4
1. Ievads.....	5
1.1. Izmantotā terminoloģija, jēdzieni un definīcijas .....	5
1.2. Elektronisko sakaru likums .....	6
1.3. Noteikumi .....	7
1.4. Noteikumi par tirgus analīzei nepieciešamās informācijas apjomu un iesniegšanas kārtību.....	7
1.5. Ieteikums .....	8
2. Tirgus Nr.3 analīzes pirmā kārta .....	8
2.1. Tirgus analīzes pirmās kārtas rezultāti .....	8
2.2. Pirmajā tirgus analīzes kārtā piemērotās saistības.....	10
2.2.1. SIA „Lattelecom” .....	10
2.2.2. Citi komersanti .....	11
3. Tirgus Nr.3 analīzes otrā kārta .....	12
3.1. Tirgus Nr.3 analīzes otrās kārtas gaita.....	12
3.2. Tirgus Nr.3 analīzes otrās kārtas rezultāti .....	12
4. Tirgus Nr.3 analīzes trešā kārta .....	14
4.1. Tirgus Nr.3 analīzes trešās kārtas rezultāti .....	14
5. Konkrētais tirgus.....	18
5.1. Ieteikumā minētais tirgus .....	18
5.2. Attiecīgie pakalpojumi.....	18
6. Tirgus definēšana.....	19
6.1. Apskatāmā pakalpojuma novērtējums .....	19
6.1.1. Vai savienojumu uzsākšanas pakalpojumi un savienojumu pabeigšanas pakalpojumi veido vienotu tirgu? .....	19
6.1.2. Vai savienojumu pabeigšanas pakalpojumi visos fiksētajos tīklos komersantiem veido vienotu tirgu? .....	19
6.1.3. Vai savienojuma pabeigšanas pakalpojumi un tranzīta pakalpojumi veido vienotu tirgu? .....	20
6.1.4. Vai savienojumu pabeigšanas pakalpojumi uz platjoslas piekļuvēm pamatojoties uz publisko komutējamo telefonu tīklu ir iekļauti tirgū? .....	22
6.2. Geogrāfiskā mēroga novērtējums .....	23
6.3. Tirgus definēšanas rezultāti .....	23
7. Tirgus Analīze .....	23
7.1. Tirgus dalījums .....	23
7.2. Šķēršļi ienākšanai tirgū vai ekspansijai .....	23
7.3. Komersanta lielums (īpatsvars tirgū) .....	23
7.4. Nepietiekama kompensējošā pirktpēja vai tās trūkums .....	23
7.5. Potenciālas konkurences trūkums .....	24
7.6. Rezultāti .....	25
8. Komersanti ar būtisku ietekmi tirgū .....	25
8.1. Situācija tirgū .....	25
8.2. Tirgus dalībnieki .....	28
8.3. Piedāvātie pakalpojumi.....	29
8.3.1. SIA „Lattelecom” .....	29
8.3.2. Citi komersanti ar būtisku ietekmi tirgū .....	30

8.4.	Numerācijas lietošanas tiesības.....	34
8.5.	Komersanti ar būtisku ietekmi tirgū .....	36
9.	Būtiskā ietekme tirgū.....	37
9.1.	Speciālu prasību (saistību) noteikšana elektronisko sakaru komersantiem ..	37
9.2.	Saistības .....	38
9.2.1.	Caurredzamības saistības.....	38
9.2.2.	Vienlīdzīgas attieksmes pienākums.....	38
9.2.3.	Atdalītas finanšu uzskaites saistības.....	39
9.2.4.	Tarifu regulēšanas un izmaksu aprēķināšanas saistības .....	39
9.2.5.	Pienākumi un saistības attiecībā uz piekļuvi elektronisko sakaru tīklam 39	
9.3.	Elektronisko sakaru komersanti ar BIT .....	40
9.3.1.	SIA „Lattelecom” piemērotās saistības .....	40
9.3.2.	SIA „Lattelecom” saistību efektivitātes analīze .....	42
9.3.3.	Citi komersanti ar būtisku ietekmi tirgū .....	46
9.3.4.	Komersanti, kuri nesen ienāca tirgū (jaunienācēji): .....	48
9.3.5.	Komersanti, kuriem noteiktās saistības nepieciešams atcelt .....	50
10.	Nacionālā konsultācija.....	50
11.	Konkurences padomes viedoklis .....	51
12.	Secinājumi .....	51
13.	Konsultācija ar EK un citu Eiropas Savienības dalībvalstu regulatoriem .....	53

## **Attēli**

Attēls 1. Savienojumu pabeigšana.....	19
Attēls 2. SIA „Lattelecom” savienojumu pabeigšanas pakalpojums.....	30
Attēls 3. SIA „Lattelecom” tirgus daļa pēc ieņēmumiem.....	42
Attēls 4. SIA „Lattelecom” tirgus daļa pēc minūtēm .....	43
Attēls 5. Citu komersantu tirgus daļas pēc ieņēmumiem .....	43
Attēls 6. Citu komersantu tirgus daļas pēc minūtēm .....	44

## **Tabulas**

Tabula 1. Piemēroto saistību kopsavilkums .....	15
Tabula 2. Komersanti, kuri sniedza pabeigšanas pakalpojumus fiksētajā tīklā 2012.gadā.....	25
Tabula 3. Ieņēmumi un noslodze 2010.gadā .....	25
Tabula 4. Ieņēmumi un noslodze 2011.gadā .....	26
Tabula 5. Tirgus Nr.3 dalībniekiem piešķirtās ģeogrāfiskās numerācijas lietošanas tiesības .....	35
Tabula 6. SIA „Lattelecom” starpsavienojumu līgumi .....	44

## **1. Ievads**

Lai veicinātu konkurenci elektronisko sakaru nozarē Elektronisko sakaru likums (turpmāk – ESL) saskaņā ar Eiropas Savienības elektronisko sakaru nozares regulējumu deleģē Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijai (turpmāk - Regulators) tiesības definēt konkrētos elektronisko sakaru pakalpojumu tirgus (tirgu definēšana), veikt definēto tirgu analīzi konkurences novērtēšanai šajos tirgos, lai noteiktu elektronisko sakaru komersantus (turpmāk – komersants) ar būtisku ietekmi tirgū (turpmāk - BIT), kā arī piemērot, saglabāt, grozīt vai atcelt speciālas prasības (saistības) komersantiem, kuru ietekme konkrētajā tirgū atzīta par būtisku (saistību noteikšana).

### ***1.1. Izmantotā terminoloģija, jēdzieni un definīcijas***

Tirgus definēšana ir ekonomiska rakstura analīze, kurā izmanto Eiropas Savienības tiesas (turpmāk – ET) nolēmumus.

Definējot konkrētos tirgus elektronisko sakaru nozarē, tiek analizētas komersantu veiktās darbības tirgū. ESL definē elektronisko sakaru komersantu kā komersantu, kas veic divu veidu darbības – nodrošina elektronisko sakaru tīklu vai sniedz elektronisko sakaru pakalpojumu (turpmāk – pakalpojums).

ESL definē minētās darbības šādā veidā:

- elektronisko sakaru tīkla nodrošināšana – elektronisko sakaru tīkla izveide, attīstīšana, ekspluatācija, kontrole un piekļuves nodrošināšana tam;
- elektronisko sakaru pakalpojums – pakalpojums, kuru parasti nodrošina par atlīdzību un kurš pilnīgi vai galvenokārt sastāv no signālu pārraidīšanas elektronisko sakaru tīklos.

Definējot konkrētos tirgus atbilstoši konkurences tiesībām, ir jāidentificē:

- visi tie pakalpojumi, kas veido identificējamu tirgus produktu (preču vai pakalpojumu tirgi);
- ģeogrāfiskā teritorija, kurā tiek sniegtas preces vai pakalpojumi (ģeogrāfiskie tirgi).

Definējot konkrētos tirgus atbilstoši ET praksei, ir jāidentificē tirgus funkcionālais līmenis:

- tirgi, kuros produkti tiek piedāvāti vairumtirdzniecībā (vairumtirdzniecības produktu tirgi);
- tirgi, kuros produkti tiek piedāvāti mazumtirdzniecībā (mazumtirdzniecības produktu tirgi).

Elektronisko sakaru nozarē tirgus sadalījums funkcionālā līmenī tiek izmantots tādēļ, ka regulējums, ko Regulators var piemērot vairumtirdzniecības un mazumtirdzniecības produktu tirgiem, atšķiras. Elektronisko sakaru nozarē vairumtirdzniecības pakalpojumu tirgū tiek sniegti pakalpojumi, ko viens komersants sniedz citiem komersantiem, un parasti tā ir daļa no elektronisko sakaru tīkla nodrošināšanas – pakalpojumi, kas tiek sniegti, nodrošinot piekļuvi un starpsavienojumu vai tālākpārdošanas veikšanai. Savukārt mazumtirdzniecības pakalpojumu tirgū tiek sniegti pakalpojumi galalietotājiem. Atbilstoši ESL 1.panta 2.punktam abonents ir fiziska vai

juridiska persona, kas ir noslēgusi līgumu ar elektronisko sakaru pakalpojumu sniedzēju par konkrētu elektronisko sakaru pakalpojumu saņemšanu, bet galalietotājs atbilstoši ESL 1.panta 14.punktam ir elektronisko sakaru pakalpojumu lietotājs, kas šos pakalpojumus neizmanto elektronisko sakaru pakalpojumu nodrošināšanai citām personām.

Regulators, definējot konkrētos tirgus, izvērtē gan mazumtirdzniecības pakalpojumu tirgus, gan attiecīgos vairumtirdzniecības pakalpojumu tirgus. Regulators, veicot tirgu definēšanu un analīzi, var noteikt prioritāri analizējamos tirgus un vairāku tirgu grupas (klasterus).

## **1.2. Elektronisko sakaru likums**

Tirgus definēšanas un analīzes process pamatojas uz ESL:

- ESL 1.panta 7.punkts paredz, ka BIT ir tāds komersanta stāvoklis tirgū, kas līdzvērtīgs dominējošam stāvoklim;
- ņemot vērā komersantu sniegtu informāciju un elektronisko sakaru pakalpojumu tirgus analīzes rezultātus, Regulators saskaņā ar ESL 31.panta otro daļu nosaka, vai konkrētajā tirgū ir efektīva konkurence. Ja tirgus analīzes rezultātā Regulators konstatē, ka tirgū nav efektīvas konkurences, tas pieņem lēmumu par analīzes rezultātā konstatētajām problēmām adekvātu un samērīgu speciālu prasību piemērošanu, saglabāšanu, grožīšanu vai atcelšanu komersantiem Regulatora noteiktajā kārtībā. Saskaņā ar ESL 31.panta trešo daļu, ja Regulators konstatē, ka tirgū pastāv efektīva konkurence, tas nepiemēro vai atceļ speciālās prasības komersantiem ar BIT. Saskaņā ar ESL 31.panta ceturto daļu, ja Regulators konstatē, ka tirgū nepastāv efektīva konkurence, tas saskaņā ar ESL 29.pantu nosaka komersantus, kuriem šajā tirgū ir būtiska ietekme;
- ESL 29.panta pirmā daļa nosaka, ka Regulators pēc elektronisko sakaru pakalpojumu tirgus definēšanas un tirgus analīzes var noteikt komersantus, kuriem ir būtiska ietekme konkrētā tirgū. Regulators savu lēmumu pārskata ik reizi, kad tiek veikta elektronisko sakaru pakalpojumu tirgus definēšana un tirgus analīze.
- ESL 29.panta otrā daļa paredz, ka Regulators var atzīt, ka komersantam ir BIT, ja tas individuāli vai kopā ar citiem komersantiem šajā tirgū atrodas tādā stāvoklī, kas ir līdzvērtīgs dominējošam stāvoklim, tas ir, ekonomiska spēka stāvoklī, kas tam līdz zināmam līmenim ļauj rīkoties neatkarīgi no citiem komersantiem, lietotājiem vai galalietotājiem.
- Izvērtējot, vai viens vai vairāki komersanti ir dominējošā stāvoklī tirgū, Regulators pēc iespējas ievēro Eiropas Komisijas izstrādātas tirgus analīzes un BIT novērtēšanas vadlīnijas;
- ESL 29.panta trešā daļa paredz, ka komersantam, kuram ir būtiska ietekme atsevišķā tirgū (pirmais tirgus), var būt būtiska ietekme arī saistītā tirgū (otrais tirgus), ja saikne starp šiem diviem tirgiem ļauj ietekmi vienā tirgū paplašināt uz otru (saistīto) tirgu, tādējādi nostiprinot komersanta ietekmi tirgū.
- ESL 30.panta pirmā daļa paredz, ka Regulators, ievērojot elektronisko sakaru pakalpojumu ģeogrāfisko dalījumu un citus valstī esošus īpašus apstākļus, kā arī Eiropas Komisijas ieteikumu par attiecīgajiem produktu un pakalpojumu

tirgiem elektronisko sakaru nozarē, nosaka konkrētos elektronisko sakaru pakalpojumu tirgus;

- ESL 30.panta otrā daļa paredz, ka, nosakot konkrētos elektronisko sakaru pakalpojumu tirgus, Regulators konsultējas ar komersantiem Regulatora noteiktajā konsultāciju kārtībā un, ja nepieciešams, ar Konkurences padomi;
- saskaņā ar ESL 30.panta trešo daļu, nosakot no Eiropas Komisijas ieteikumā minētajiem tirgiem atšķirīgus tirgus, Regulators pirms attiecīga lēmuma pieņemšanas ievēro šā likuma 8.panta pirmās daļas 13.punktu. Ja Eiropas Komisija, izvērtējusi Regulatora lēmuma projektu par elektronisko sakaru pakalpojumu tirgus definēšanu, norāda, ka tas radīs šķēršlus vienotam Eiropas Savienības tirgum vai neatbilst Eiropas Savienības tiesību aktiem, Regulators atliek lēmuma pieņemšanu uz diviem mēnešiem. Ja Regulators saņem Eiropas Komisijas lēmumu par Regulatora izstrādāto lēmuma projektu, tas sešu mēnešu laikā no Eiropas Komisijas lēmuma pieņemšanas datuma saskaņā ar Eiropas Komisijas lēmumu groza vai atsauc savu lēmuma projektu. Ja Regulators lēmuma projektu groza, tas organizē publiskās konsultācijas ar tirgus dalībniekiem un saskaņā ar šā likuma 8.panta pirmās daļas 13.punktu atkārtoti paziņo Eiropas Komisijai par grozīto lēmuma projektu..

### **1.3. Noteikumi**

Lai veiktu nepieciešamos pasākumus tirgus definēšanai un tirgus analīzei, ESL paredz Regulatoram tiesības izdot šādus noteikumus:

- Noteikumus par publisko konsultāciju kārtību ar tirgus dalībniekiem saskaņā ar ESL 8.panta pirmās daļas 11.punktu un 30.panta otro daļu;
- Noteikumus par tirgus analīzei nepieciešamās informācijas apjomu un iesniegšanas kārtību saskaņā ar ESL 31.panta pirmo daļu.

### **1.4. Noteikumi par tirgus analīzei nepieciešamās informācijas apjomu un iesniegšanas kārtību**

Nemot vērā ESL noteikto, Regulators ir noteicis tirgus analīzei nepieciešamās informācijas apjomu un iesniegšanas kārtību ar Regulatora 2012.gada 21.novembra lēmumu Nr.1/15 „Noteikumi par tirgus analīzei nepieciešamās informācijas apjomu un iesniegšanas kārtību” (turpmāk - Noteikumi).

Noteikumi paredz, ka komersanti iesniedz Regulatoram katru gadu līdz 1. augustam informāciju par esošā kalendārā gada 1.pusgadu un līdz 1.februārim informāciju par iepriekšējā kalendārā gada 2.pusgadu, pilnīgi un precīzi aizpildot Noteikumu 1.pielikumā noteikto veidlapu.

Regulators, izvērtējot informāciju, kuru komersanti ir iesnieguši saskaņā ar Noteikumu 5. un 6.punktu, nosaka tos komersantus, kuru attiecīgā sniegtā elektronisko sakaru pakalpojuma kopējais īpatsvars ir ne vairāk kā 95% dilstošā secībā no attiecīgā elektronisko sakaru pakalpojuma sniegšanas kopējiem ieņēmumiem un kuri iesniedz Regulatoram tiem nosūtītās 2.pielikuma veidlapas. Saskaņā ar Noteikumu 7.punktu Regulators nosūta visiem komersantiem, kurus Regulators noteicis par komersantiem ar BIT, attiecīgajam konkrētajam tirgum atbilstošas 2.pielikuma veidlapas un saskaņā ar noteikumu 8.punktu Regulators nosūta 2.pielikuma veidlapas vismaz četriem tiem komersantiem, kuru katra īpatsvars no kopējiem ieņēmumiem no attiecīgo elektronisko sakaru pakalpojumu sniegšanas dilstošā secībā ir vislielākais.

## **1.5. Ieteikums**

2007.gada 28.decembrī Eiropas Komisija (turpmāk – EK) publicēja 2007.gada 17.decembra ieteikumu 2007/879/EK par konkrētajiem preču un pakalpojumu tirgiem elektronisko sakaru nozarē, kuros var būt nepieciešama *ex ante* (apsteidzoša) regulēšana saskaņā ar Direktīvu 2002/21/EK (turpmāk – Ieteikums).

Ieteikumā ir minēti septiņi tirgi:

Mazumtirdzniecības līmenī:

1. piekļuves nodrošināšana publiskajam telefonu tīklam fiksētā vietā fiziskām personām un juridiskām personām.

Vairumtirdzniecības līmenī:

2. savienojumu uzsākšana publiskajā fiksētajā telefonu tīklā;
3. savienojumu pabeigšana fiksētā vietā individuālā publiskajā telefonu tīklā (turpmāk – Tīrīgs Nr.3);
4. vairumtirdzniecības piekļuve (fiziskai) tīkla infrastruktūrai (ieskaitot kopēju vai pilnībā atsaistīto piekļuvi) fiksētā vietā;
5. platjoslas piekļuve vairumtirdzniecībā;
6. nomāto līniju gala posmu vairumtirdzniecībā;
7. balss savienojumu pabeigšana individuālos mobilajos tīklos.

## **2. Tīrīgs Nr.3 analīzes pirmā kārtā**

Regulators uzsāka tīrīgs analīzes pirmo kārtu ar datu vākšanas procesu 2005.gada rudenī. Pēc pirmo trīs tīrīgu, tai skaitā Tīrīgs Nr.3 definēšanas un analīzes Regulators 2006.gada 31.martā paziņoja EK par rezultātiem un 2006. gada 28.aprīlī saņēma EK atbildes vēstuli ar komentāriem. Ņemot vērā EK komentārus, Regulators 2006.gada 28.jūnijā lēma par komersantiem ar BIT un par piemērojamām saistībām un pienākumiem pirmajos trīs analizētajos tīrīgos.

Laika posmā līdz 2007.gada 5.oktobrim Regulators bija paziņojis EK par visiem Ieteikumā norādītajiem tirgiem elektronisko sakaru nozarē un pieņemis lēmumus par komersantiem ar BIT un par tiem piemērojamām saistībām un pienākumiem.

### **2.1. Tīrīgs analīzes pirmās kārtas rezultāti**

Regulators konstatēja, ka Tīrīgs Nr.3 nepastāv efektīva konkurence un ir vairāk nekā viens komersants ar BIT, jo Tīrīgs Nr.3 katrs individuālais publiskais telefonu tīkls ir definējams kā atsevišķs konkrētais tīrīgs.

Pirmajā tīrīgs analīzes kārtā Regulators noteica 16 komersantus par komersantiem ar būtisku ietekmi Tīrīgs Nr.3:

- SIA „BALTCOM TV” (Regulatora 2006.gada 28.jūnija lēmums Nr.156 „Par sabiedrības ar ierobežotu atbildību „BALTKOM TV SIA” būtisku ietekmi savienojumu pabeigšanas fiksētā vietā sabiedrības ar ierobežotu atbildību „BALTKOM TV SIA” publiskajā telefonu tīklā tīrīgu”);
- SIA „CSC TELECOM” (Regulatora 2006.gada 28.jūnija lēmums Nr.157 „Par sabiedrības ar ierobežotu atbildību „CSC TELECOM” būtisku ietekmi savienojumu pabeigšanas fiksētā vietā sabiedrības ar ierobežotu atbildību „CSC TELECOM” publiskajā telefonu tīklā tīrīgu”);

- SIA „DATAGRUPA 777” (Regulatora 2006.gada 28.jūnija lēmums Nr.158 „Par sabiedrības ar ierobežotu atbildību „DATAGRUPA 777” būtisku ietekmi savienojumu pabeigšanas fiksētā vietā sabiedrības ar ierobežotu atbildību „DATAGRUPA 777” publiskajā telefonu tīklā tirgū”; pašreizējais nosaukums SIA „Datagrupa.lv”);
- SIA „FINORS TELEKOM” (Regulatora 2006.gada 28.jūnija lēmums Nr.159 „Par sabiedrības ar ierobežotu atbildību „FINORS TELEKOM” būtisku ietekmi savienojumu pabeigšanas fiksētā vietā sabiedrības ar ierobežotu atbildību „FINORS TELEKOM” publiskajā telefonu tīklā tirgū”);
- SIA „LATTELENET” (Regulatora 2006.gada 28.jūnija lēmums Nr.160 „Par sabiedrības ar ierobežotu atbildību „LATTELENET” būtisku ietekmi savienojumu pabeigšanas fiksētā vietā sabiedrības ar ierobežotu atbildību „LATTELENET” publiskajā telefonu tīklā tirgū” (turpmāk – Lēmums Nr. 160));
- AS „Latvenergo” (Regulatora 2006.gada 28.jūnija lēmums Nr.161 „Par akciju sabiedrības „Latvenergo” būtisku ietekmi savienojumu pabeigšanas fiksētā vietā akciju sabiedrības „Latvenergo” publiskajā telefonu tīklā tirgū”);
- valsts AS „Latvijas dzelzceļš” (Regulatora 2006.gada 28.jūnija lēmums Nr.162 „Par valsts akciju sabiedrības „Latvijas dzelzceļš” būtisku ietekmi savienojumu pabeigšanas fiksētā vietā valsts akciju sabiedrības „Latvijas dzelzceļš” publiskajā telefonu tīklā tirgū”);
- SIA „OPTRON” (Regulatora 2006.gada 28.jūnija lēmums Nr.163 „Par sabiedrības ar ierobežotu atbildību „OPTRON” būtisku ietekmi savienojumu pabeigšanas fiksētā vietā sabiedrības ar ierobežotu atbildību „OPTRON” publiskajā telefonu tīklā tirgū” );
- SIA SIGIS (Regulatora 2006.gada 28.jūnija lēmums Nr.164 „Par sabiedrības ar ierobežotu atbildību „SIGIS” būtisku ietekmi savienojumu pabeigšanas fiksētā vietā sabiedrības ar ierobežotu atbildību „SIGIS” publiskajā telefonu tīklā tirgū”);
- SIA „TELE2 TELECOM” (Regulatora 2006.gada 28.jūnija lēmums Nr.165 „Par sabiedrības ar ierobežotu atbildību „TELE2 TELECOM” būtisku ietekmi savienojumu pabeigšanas fiksētā vietā sabiedrības ar ierobežotu atbildību „TELE2 TELECOM” publiskajā telefonu tīklā tirgū” (turpmāk - Lēmums Nr. 165));
- AS ”Telekom Baltija” (Regulatora 2006.gada 28.jūnija lēmums Nr.166 „Par akciju sabiedrības „Telekom Baltija” būtisku ietekmi savienojumu pabeigšanas fiksētā vietā akciju sabiedrības ”Telekom Baltija” publiskajā telefonu tīklā tirgū”);
- SIA „Telekomunikāciju grupa” (Regulatora 2006.gada 28.jūnija lēmums Nr.167 „Par sabiedrības ar ierobežotu atbildību „Telekomunikāciju grupa” būtisku ietekmi savienojumu pabeigšanas fiksētā vietā sabiedrības ar ierobežotu atbildību „Telekomunikāciju grupa” publiskajā telefonu tīklā tirgū”);
- SIA „TELENETS” (Regulatora 2006.gada 28.jūnija lēmums Nr.168 „Par sabiedrības ar ierobežotu atbildību „TELENETS” būtisku ietekmi savienojumu pabeigšanas fiksētā vietā sabiedrības ar ierobežotu atbildību „TELENETS” publiskajā telefonu tīklā tirgū”);
- SIA „UNISTARS” (Regulatora 2006.gada 28.jūnija lēmums Nr.169 „Par sabiedrības ar ierobežotu atbildību „UNISTARS” būtisku ietekmi savienojumu

- pabeigšanas fiksētā vietā sabiedrības ar ierobežotu atbildību „UNISTARS” publiskajā telefonu tīklā tirgū”);
- SIA „Lattelecom” (Regulatora 2006.gada 30.jūnija lēmums Nr.172 „Par sabiedrības ar ierobežotu atbildību „Lattelecom” būtisku ietekmi savienojumu pabeigšanas fiksētā vietā sabiedrības ar ierobežotu atbildību „Lattelecom” publiskajā telefonu tīklā tirgū” (turpmāk – Lēmums Nr.172));
  - SIA „D-COM” (Regulatora 2006.gada 16.augusta lēmums Nr.207 „Par sabiedrības ar ierobežotu atbildību „D-COM” būtisku ietekmi savienojumu pabeigšanas fiksētā vietā sabiedrības ar ierobežotu atbildību „D-COM” publiskajā telefonu tīklā tirgū”);

## ***2.2. Pirmajā tirgus analīzes kārtā piemērotās saistības***

### **2.2.1. SIA „Lattelecom”**

Lēmumā Nr.172 Regulators nolēma:

1. Noteikt SIA „Lattelecom” saistību nodrošināt elektronisko sakaru komersantiem starpsavienojumu un piekļuvi elektronisko sakaru tīklam vai ar to saistītiem elementiem tā, lai elektronisko sakaru komersantiem būtu iespēja saņemt savienojumu pabeigšanas SIA „Lattelecom” tīklā pakalpojumus un vismaz šādus pakalpojumus:
  - 1.1. elektronisko sakaru tīklu starpsavienojuma līnijas ierīkošana savienojumu pabeigšanas nodrošināšanai;
  - 1.2. elektronisko sakaru tīklu starpsavienojuma līnijas abonēšana savienojumu pabeigšanas nodrošināšanai;
  - 1.3. kopēja izvietošana savienojumu pabeigšanas nodrošināšanai;
  - 1.4. ieejas atvēršana vai slēgšana uz numuru vai numuru diapazonu savienojumu pabeigšanas nodrošināšanai;
  - 1.5. signalizācija savienojumu pabeigšanas nodrošināšanai;
  - 1.6. tehnisko iespēju novērtēšanu savienojumu pabeigšanas nodrošināšanai;
  - 1.7. tehniskā ierīkošana, lai nodrošinātu savienojumu pabeigšanu SIA „Lattelecom” tīklā;
  - 1.8. savienojuma ierīkošana savienojumu pabeigšanai SIA „Lattelecom” tīklā.
2. Noteikt SIA „Lattelecom” caurredzamības saistību izstrādāt un publicēt starpsavienojumu pamatpiedāvājumu saskaņā ar Regulatora apstiprinātajiem noteikumiem par pamatpiedāvājuma izstrādes kārtību, iekļaujamo informāciju un publicēšanu.
3. Noteikt SIA „Lattelecom” caurredzamības saistību starpsavienojuma pamatpiedāvājumā iekļaut savienojumu pabeigšanu fiksētā vietā SIA „Lattelecom” publiskajā telefonu tīklā pakalpojumu un vismaz šādus pakalpojumus:
  - 3.1. elektronisko sakaru tīklu starpsavienojuma līnijas ierīkošana savienojumu pabeigšanas nodrošināšanai;

- 3.2. elektronisko sakaru tīklu starpsavienojuma līnijas abonēšana savienojumu pabeigšanas nodrošināšanai;
  - 3.3. kopēja izvietošana savienojumu pabeigšanas nodrošināšanai;
  - 3.4. ieejas atvēršana vai slēgšana uz numuru vai numuru diapazonu savienojumu pabeigšanas nodrošināšanai;
  - 3.5. signalizācija savienojumu pabeigšanas nodrošināšanai;
  - 3.6. tehnisko iespēju novērtēšanu savienojumu pabeigšanas nodrošināšanai;
  - 3.7. tehniskā ierīkošana, lai nodrošinātu savienojumu pabeigšanu SIA „Lattelecom” tīklā;
  - 3.8. savienojuma ierīkošana savienojumu pabeigšanai SIA „Lattelecom” tīklā.
4. Noteikt SIA „Lattelecom” piekļuves saistību nodrošināt savienojumu pabeigšanas pakalpojumus katram elektronisko sakaru komersantam, kas to pieprasā, un piemērot līdzvērtīgus nosacījumus līdzvērtīgos apstākļos citiem elektronisko sakaru komersantiem, kuri nodrošina līdzvērtīgus elektronisko sakaru pakalpojumus. Noteikt SIA „Lattelecom” pienākumu sniegt citiem elektronisko sakaru komersantiem savienojumu pabeigšanas pakalpojumus un informāciju ar tiem pašiem nosacījumiem, ar kādiem SIA „Lattelecom” pats nodrošina elektronisko sakaru pakalpojumus un informāciju sev (self-service), saistītajiem komersantiem vai partneriem, un tādā pašā kvalitātē.
  5. Noteikt SIA „Lattelecom” tarifu regulēšanas un izmaksu aprēķināšanas saistību aprēķināt pakalpojumu sniegšanas izmaksas un iesniegt ziņojumu par izmaksu aprēķināšanu un attiecināšanu saskaņā ar Regulatora apstiprināto elektronisko sakaru pakalpojumu izmaksu aprēķināšanas un attiecināšanas metodiku savienojumu pabeigšanas pakalpojumiem un ar to saistītiem pakalpojumiem, ieņēmumi no kuru sniegšanas aprēķinot tos par katu pakalpojumu atsevišķi iepriekšējā pārskata gadā pārsniedza divpadsmit tūkstošus latu.
  6. Noteikt SIA „Lattelecom” tarifu regulēšanas un izmaksu aprēķināšanas saistību iesniegt Regulatoram pēc Regulatora pieprasījuma pakalpojumu tarifu un izmaksu pamatojumu.
  8. Noteikt SIA „Lattelecom” tarifu regulēšanas un izmaksu aprēķināšanas saistību tuvināt savienojuma pabeigšanas un ar to saistīto pakalpojumu tarifus pakalpojumu sniegšanas izmaksām.
  9. Noteikt SIA „Lattelecom” tarifu regulēšanas un izmaksu aprēķināšanas saistību starpsavienojumu jomā veikt atsevišķu darbības uzskaiti saskaņā ar Regulatora apstiprināto elektronisko sakaru pakalpojumu izmaksu aprēķināšanas un attiecināšanas metodiku.

## **2.2.2. Citi komersanti**

Regulators 2006.gada 28.jūnija lēmumos no Nr.156 līdz Nr.169 un 2006.gada 16.augusta lēmumā Nr.207 nolēma:

1. Noteikt komersantam ar BIT saistību publiskot spēkā esošos tarifus par šādiem starpsavienojuma pakalpojumiem:

- 1.1. savienojuma ierīkošana to pabeigšanai komersanta ar BIT publiskajā fiksētajā telefonu tīklā;
  - 1.2. par savienojuma minūtes pabeigšanu.
2. Noteikt komersantam ar BIT saistību publiskot tarifus vismaz desmit dienas pirms to stāšanās spēkā šādiem starpsavienojuma pakalpojumiem:
    - 2.1. savienojuma ierīkošana to pabeigšanai komersanta ar BIT publiskajā fiksētajā telefonu tīklā;
    - 2.2. par savienojuma minūtes pabeigšanu.
  3. Uzdot komersantam ar BIT ar lēmuma stāšanos spēkā iesniegt Regulatoram uzskaitījuma 1.punktā noteiktos tarifus.
  4. Uzdot komersantam ar BIT iesniegt Regulatoram uzskaitījuma 2.punktā noteiktos tarifus vismaz desmit dienas pirms to stāšanās spēkā.

### **3. Tirdzniecības Nr.3 analīzes otrā kārta**

#### ***3.1. Tirdzniecības Nr.3 analīzes otrās kārtas gaita***

Pamatojoties uz ESL un saskaņā ar Regulatora ar 2011.gada 24.augusta lēmumu Nr.1/20 apstiprinātajiem Noteikumiem par konsultāciju kārtību ar tirgus dalībniekiem, Noteikumiem, Regulators definēja un analizēja visus 7 tirgus, kuri ir minēti Ieteikumā.

#### ***3.2. Tirdzniecības Nr.3 analīzes otrās kārtas rezultāti***

Tirdzniecības otrajā kārtā Regulators konstatēja, ka Tirdzniecības Nr.3 joprojām nepastāv efektīva konkurence un ir vairāk kā viens komersants ar BIT, jo Tirdzniecības Nr.3 katrs individuālais publiskais telefonu tīkls ir definējams kā atsevišķs konkrētais tirgus.

Otrajā tirgus analīzes kārtā Regulators noteica 18 komersantus par komersantiem ar būtisku ietekmi Tirdzniecības Nr.3:

- SIA „BALTCOM TV”, vienotais reģistrācijas Nr.: 40003005264;
- SIA „CSC TELECOM”, vienotais reģistrācijas Nr.: 40003611196;
- SIA „D-COM”, vienotais reģistrācijas Nr.: 40003642891;
- SIA „Datagrupa.lv”, vienotais reģistrācijas Nr.: 40003475316;
- SIA „FINORS TELEKOM”, vienotais reģistrācijas Nr.: 40003620146;
- SIA „Lattelecom”, vienotais reģistrācijas Nr.: 40003052786;
- Valsts AS „Latvijas dzelzceļš”, vienotais reģistrācijas Nr.: 40003032065;
- AS „Latvenergo”, vienotais reģistrācijas Nr.: 40003032949;
- SIA „OPTRON”, vienotais reģistrācijas Nr.: 40103066693;
- SIA „SIGIS”, vienotais reģistrācijas Nr.: 40103046358
- AS „Telekom Baltija”, vienotais reģistrācijas Nr.: 40003454545;

- SIA „TELEKOMUNIKĀCIJU GRUPA”, vienotais reģistrācijas Nr.: 40003440282;
- SIA „TELENETS”, vienotais reģistrācijas Nr.: 40003414913;
- SIA „UNISTARS”, vienotais reģistrācijas Nr.: 40003482318;
- SIA „AUGSTCELTNE”, vienotais reģistrācijas Nr.: 40103000117;
- SIA „DIRECT”, vienotais reģistrācijas Nr.: 40003670467;
- SIA „TELENET”, vienotais reģistrācijas Nr.: 40003571724;
- SIA „INTERNETA PASAULE”, vienotais reģistrācijas Nr.: 50003491261.

Nemot vērā tirgus analīzes otrās kārtas rezultātus, Regulators

- neuzskatīja, ka bija nepieciešams grozīt vai atcelt SIA „Lattelecom” ar Lēmumu Nr.172 noteiktās saistības, pienākumus vai noteikt jaunas saistības, pienākumus;
- neredzēja nepieciešamību grozīt vai atcelt citiem komersantiem ar BIT ar Regulatora 2006.gada 28.jūnija lēmumiem no Nr.156 līdz Nr.169 un 2006.gada 16.augusta lēmumu Nr.207 (izņemot SIA „TELE 2 TELECOM” un SIA „LATTELENET”) noteiktās saistības vai noteikt jaunas saistības un pienākumus;
- uzskatīja, ka bija nepieciešams atcelt SIA „Tele2 Telecom” ar lēmumu Nr. 165 noteiktās saistības.
- uzskatīja, ka bija nepieciešams atcelt SIA „LATTELENET” ar lēmumu Nr. 160 noteiktās saistības, tā kā SIA „LATTELENET” reorganizējot tika pievienots SIA „BALKOM TV SIA”,
- uzskatīja, ka nepieciešams noteikt BIT un caurredzamības saistības vēl četriem jauniem komersantiem:
  - SIA „AUGSTCELTNE”, vienotais reģistrācijas Nr.: 40103000117
  - SIA „DIRECT”, vienotais reģistrācijas Nr.: 40003670467
  - SIA „TELENET”, vienotais reģistrācijas Nr.: 40003571724
  - SIA „INTERNETA PASAULE”, vienotais reģistrācijas Nr.: 50003491261

Otrajā tirgus analīzes kārtā Regulators noteica vēl četrus komersantus par komersantiem ar būtisku ietekmi Tirgū Nr.3:

- SIA „AUGSTCELTNE” (Regulatora 2009.gada 20.maija lēmums Nr.151 „Par sabiedrības ar ierobežotu atbildību „AUGSTCELTNE” būtisku ietekmi savienojumu pabeigšanas fiksētā vietā sabiedrības ar ierobežotu atbildību „AUGSTCELTNE” publiskajā telefonu tīklā tirgū”);
- SIA „DIRECT” (Regulatora 2009.gada 20.maija lēmums Nr.152 „Par sabiedrības ar ierobežotu atbildību „DIRECT” būtisku ietekmi savienojumu pabeigšanas fiksētā vietā sabiedrības ar ierobežotu atbildību „DIRECT” publiskajā telefonu tīklā tirgū”);
- SIA „TELENET” (Regulatora 2009.gada 20.maija lēmums Nr.153 „Par sabiedrības ar ierobežotu atbildību „TELENET” būtisku ietekmi savienojumu

pabeigšanas fiksētā vietā sabiedrības ar ierobežotu atbildību „TELENET” publiskajā telefonu tīklā tirgū”);

- SIA „INTERNETA PASAULE” (Regulatora 2009.gada 20.maija lēmums Nr.154 „Par sabiedrības ar ierobežotu atbildību „INTERNETA PASAULE” būtisku ietekmi savienojumu pabeigšanas fiksētā vietā sabiedrības ar ierobežotu atbildību „INTERNETA PASAULE” publiskajā telefonu tīklā tirgū”);

Ar 2009.gada 20.maija lēmumu Nr.155 „Par sabiedrības ar ierobežotu atbildību „Tele2 Telecom” būtisku ietekmi savienojumu pabeigšanas fiksētā vietā sabiedrības ar ierobežotu atbildību „Tele2 Telecom” publiskajā telefonu tīklā tirgū” tika atcelts Lēmums Nr.165.

#### **4. Tirdzniecības Nr.3 analīzes trešā kārta**

Regulators 2010.gadā analizēja Tirgu Nr.3 trešo reizi. Tirgus analīzes trešajā kārtā Regulators konstatēja, ka Tirgū Nr.3 joprojām nepastāv efektīva konkurence un ir vairāk nekā viens komersants ar BIT, jo Tirgū Nr.3 katrs individuālais publiskais telefonu tīkls ir definējams kā atsevišķs konkrētais tirgus. Tirgus analīzes trešās kārtas gaitā tika būtiski mainīti būtiskas ietekmes noteikšanas kritēriji. Par komersantiem ar BIT tika noteikti visi komersanti, kuriem ir visi nepieciešamie elementi, lai uzreiz vai īsā laikā varētu nodrošināt citiem komersantiem savienojumu pabeigšanas pakalpojumus fiksētajos elektronisko sakaru tīklos:

- a. starpsavienojuma līgums ar vismaz vienu komersantu par savienojumu pabeigšanas pakalpojumiem fiksētajos elektronisko sakaru tīklos. Regulators uzskata, ka komersantam, kas ir noslēdzis šādu līgumu, kurā ir iekļauta informācija par komersanta elektronisko sakaru tīkla tehniskiem parametriem, starpsavienojuma punktiem, signalizācijas tīklu u.t.t., ir nepieciešamā elektronisko sakaru tīkla infrastruktūra, zināšanas un motivācija, izmantot šo līgumu, lai piedāvātu savienojumu pabeigšanas pakalpojumus savā fiksētajā elektronisko sakaru tīklā. Pēc starpsavienojuma līguma noslēgšanas abas līgumslēdzējpuses var īsā laikā uzsākt reālu pakalpojumu nodrošināšanu, starpsavienojumu ierīkošanu;
  - b. nepieciešamais nosacījums, lai pabeigtu savienojumus elektronisko sakaru tīklā ir numerācijas lietošanas tiesības uz numuriem, uz kuriem iespējams veikt izsaukumus no citiem elektronisko sakaru tīkliem. Tā kā Tirgus Nr.3 ir fiksēto elektronisko sakaru pakalpojumu tirgus, tad komersantam nepieciešamas numerācijas lietošanas tiesības uz ģeogrāfisko numerāciju, lai tas atbilstu šim kritērijam iekļaušanai Tirgū Nr.3.

#### **4.1. Tīrgus Nr.3 analīzes trešās kārtas rezultāti**

Pirmajā un otrajā tirgus analīzes kārtā Regulators 20 komersantus bija noteicis par komersantiem ar BIT. 2007.gada 1.janvārī stājās spēkā saistības SIA „Lattelecom” un vēl 15 citiem komersantiem, kurus Regulators pirmajā tirgus analīzes kārtā atzina par komersantiem ar BIT. Saistību kopsavilkumu skatīt Tabulā Nr.1 Pēc otras tirgus analīzes kārtas veikšanas, papildus četri komersanti tika noteikti par komersantiem ar

BIT un 2009.gada 1.jūlijā stājās spēkā tiem piemērotās saistības. Pēc tirgus analīzes otrās kārtas tika atcelti lēmumi par divu komersantu atzīšanu par komersantiem ar BIT.

Regulators tirgus analīzes trešās kārtas rezultātā nolēma piemērot papildus saistības 14 komersantiem, kuri jau iepriekš bija atzīti par komersantiem ar BIT. Regulators šiem komersantiem piemēroja papildus starpsavienojumu tarifu regulēšanas saistību noteikt savienojuma pabeigšanas katram savā individuālā publiskajā fiksētajā telefonu tīklā tarifu augšējo robežu, kas stājās spēkā 2012.gada 1.martā. Regulators tirgus analīzes trešās kārtas rezultātā atzina vēl 25 komersantus par komersantiem ar būtisku ietekmi Tirgū Nr.3 un piemēroja tiem caurredzamības saistības publiskot spēkā esošos tarifus par starpsavienojuma pakalpojumiem un starpsavienojumu tarifu regulēšanas saistību noteikt savienojuma pabeigšanas katram savā individuālā publiskajā fiksētajā telefonu tīklā tarifu augšējo robežu, kuras stājās spēkā 2012.gada 1.martā.

**Tabula 1. Piemēroto saistību kopsavilkums**

Komersanta nosaukums	Saistība	Regulatora lēmuma numurs	Regulatora lēmuma datums	Saistības spēkā stāšanās datums
Tirgus analīzes pirmā kārta				
SIA Lattelecom	Nodrošināt starpsavienojumu un piekļuvi tīklam	172	30.06.2006	01.01.2007
SIA Lattelecom	Caurredzamības saistība izstrādāt un publicēt starpsavienojumu pamat piedāvājumu	172	30.06.2006	01.01.2007
SIA Lattelecom	Piekļuves saistība nodrošināt savienojumu pabeigšanas pakalpojumus	172	30.06.2006	01.01.2007
SIA Lattelecom	Tarifu regulēšanas un izmaksu aprēķināšanas saistība tuvināt tarifus izmaksām	172	30.06.2006	01.01.2007
SIA Lattelecom	Veikt atsevišķu darbības uzskaiti	172	30.06.2006	01.01.2007
SIA Baltcom TV	Publiskot tarifus	156	28.06.2006	01.01.2007
SIA CSC Telecom	Publiskot tarifus	157	28.06.2006	01.01.2007
SIA Datagrupa.lv	Publiskot tarifus	158	28.06.2006	01.01.2007
SIA Finors Telekom	Publiskot tarifus	159	28.06.2006	01.01.2007
SIA Lattelenet	Publiskot tarifus	160	28.06.2006	01.01.2007
AS Latvenergo	Publiskot tarifus	161	28.06.2006	01.01.2007
Valsts AS Latvijas Dzelzceļš	Publiskot tarifus	162	28.06.2006	01.01.2007
SIA Optron	Publiskot tarifus	163	28.06.2006	01.01.2007
SIA Sigis	Publiskot tarifus	164	28.06.2006	01.01.2007

SIA Tele2 Telecom	Publiskot tarifus	165	28.06.2006	01.01.2007
AS Telekom Baltija	Publiskot tarifus	166	28.06.2006	01.01.2007
SIA Telekomunikāciju grupa	Publiskot tarifus	167	28.06.2006	01.01.2007
SIA Telenets	Publiskot tarifus	168	28.06.2006	01.01.2007
SIA Unistars	Publiskot tarifus	169	28.06.2006	01.01.2007
SIA D-COM	Publiskot tarifus	207	16.08.2006	01.01.2007

**Tirdzniecības analīzes otrā kārta**

SIA Augstceltne	Publiskot tarifus	151	20.05.2009	01.07.2009
SIA Direct	Publiskot tarifus	152	20.05.2009	01.07.2009
SIA Telenet	Publiskot tarifus	153	20.05.2009	01.07.2009
SIA Interneta pasaule	Publiskot tarifus	154	20.05.2009	01.07.2009

**Tirdzniecības trešā kārta**

SIA Baltcom TV	Ievērot noteikto tarifu augšējo robežu	217	10.08.2011	01.03.2012
SIA CSC Telecom	Ievērot noteikto tarifu augšējo robežu	217	10.08.2011	01.03.2012
SIA Datagrupa.lv	Ievērot noteikto tarifu augšējo robežu	217	10.08.2011	01.03.2012
SIA Finors Telekom	Ievērot noteikto tarifu augšējo robežu	217	10.08.2011	01.03.2012
AS Latvenergo	Ievērot noteikto tarifu augšējo robežu	217	10.08.2011	01.03.2012
VAS Latvijas Dzelceļš	Ievērot noteikto tarifu augšējo robežu	217	10.08.2011	01.03.2012
SIA Optron	Ievērot noteikto tarifu augšējo robežu	217	10.08.2011	01.03.2012
SIA Sigis	Ievērot noteikto tarifu augšējo robežu	217	10.08.2011	01.03.2012
AS Telekom Baltija	Ievērot noteikto tarifu augšējo robežu	217	10.08.2011	01.03.2012
SIA Unistars	Ievērot noteikto tarifu augšējo robežu	217	10.08.2011	01.03.2012
SIA D-COM	Ievērot noteikto tarifu augšējo robežu	217	10.08.2011	01.03.2012
SIA Augstceltne	Ievērot noteikto tarifu augšējo robežu	217	10.08.2011	01.03.2012
SIA Telenet	Ievērot noteikto tarifu augšējo robežu	217	10.08.2011	01.03.2012
SIA Interneta pasaule	Ievērot noteikto tarifu augšējo robežu	217	10.08.2011	01.03.2012
SIA Telia Latvija	Publiskot tarifus	218	10.08.2011	01.03.2012
SIA IZZI	Publiskot tarifus	218	10.08.2011	01.03.2012
SIA Tivi	Publiskot tarifus	218	10.08.2011	01.03.2012
SIA Telegrupa Baltijā	Publiskot tarifus	218	10.08.2011	01.03.2012
SIA Master Telecom	Publiskot tarifus	218	10.08.2011	01.03.2012

SIA IT Group	Publiskot tarifus	218	10.08.2011	01.03.2012
SIA Telefant	Publiskot tarifus	218	10.08.2011	01.03.2012
SIA Rigatta	Publiskot tarifus	218	10.08.2011	01.03.2012
SIA Fastnets	Publiskot tarifus	218	10.08.2011	01.03.2012
SIA HIG Serviss Baltija	Publiskot tarifus	218	10.08.2011	01.03.2012
SIA iLink	Publiskot tarifus	218	10.08.2011	01.03.2012
SIA Telecentrs	Publiskot tarifus	218	10.08.2011	01.03.2012
SIA Advem	Publiskot tarifus	218	10.08.2011	01.03.2012
SIA ECO Solutions	Publiskot tarifus	218	10.08.2011	01.03.2012
SIA MPE Nets	Publiskot tarifus	218	10.08.2011	01.03.2012
SIA TeleMedia	Publiskot tarifus	218	10.08.2011	01.03.2012
SIA Datu Tehnoloģiju Grupa	Publiskot tarifus	218	10.08.2011	01.03.2012
SIA Stream Networks	Publiskot tarifus	218	10.08.2011	01.03.2012
AS Balticom	Publiskot tarifus	218	10.08.2011	01.03.2012
SIA TG Transit	Publiskot tarifus	218	10.08.2011	01.03.2012
SIA Teleglobal	Publiskot tarifus	218	10.08.2011	01.03.2012
SIA Sotus	Publiskot tarifus	218	10.08.2011	01.03.2012
SIA Esteria 79	Publiskot tarifus	218	10.08.2011	01.03.2012
SIA MWTV	Publiskot tarifus	218	10.08.2011	01.03.2012
SIA 10 1/2	Publiskot tarifus	218	10.08.2011	01.03.2012
SIA Telia Latvija	Ievērot noteikto tarifu augšējo robežu	218	10.08.2011	01.03.2012
SIA IZZI	Ievērot noteikto tarifu augšējo robežu	218	10.08.2011	01.03.2012
SIA Tivi	Ievērot noteikto tarifu augšējo robežu	218	10.08.2011	01.03.2012
SIA Telegrupa Baltijā	Ievērot noteikto tarifu augšējo robežu	218	10.08.2011	01.03.2012
SIA Master Telecom	Ievērot noteikto tarifu augšējo robežu	218	10.08.2011	01.03.2012
SIA IT Group	Ievērot noteikto tarifu augšējo robežu	218	10.08.2011	01.03.2012
SIA Telefant	Ievērot noteikto tarifu augšējo robežu	218	10.08.2011	01.03.2012
SIA Rigatta	Ievērot noteikto tarifu augšējo robežu	218	10.08.2011	01.03.2012
SIA Fastnets	Ievērot noteikto tarifu augšējo robežu	218	10.08.2011	01.03.2012
SIA HIG Serviss Baltija	Ievērot noteikto tarifu augšējo robežu	218	10.08.2011	01.03.2012
SIA iLink	Ievērot noteikto tarifu augšējo robežu	218	10.08.2011	01.03.2012
SIA Telecentrs	Ievērot noteikto tarifu augšējo robežu	218	10.08.2011	01.03.2012
SIA Advem	Ievērot noteikto tarifu augšējo robežu	218	10.08.2011	01.03.2012

SIA ECO Solutions	Ievērot noteikto tarifu augšējo robežu	218	10.08.2011	01.03.2012
SIA MPE Nets	Ievērot noteikto tarifu augšējo robežu	218	10.08.2011	01.03.2012
SIA TeleMedia	Ievērot noteikto tarifu augšējo robežu	218	10.08.2011	01.03.2012
SIA Datu Tehnoloģiju Grupa	Ievērot noteikto tarifu augšējo robežu	218	10.08.2011	01.03.2012
SIA Stream Networks	Ievērot noteikto tarifu augšējo robežu	218	10.08.2011	01.03.2012
AS Balticom	Ievērot noteikto tarifu augšējo robežu	218	10.08.2011	01.03.2012
SIA TG Transit	Ievērot noteikto tarifu augšējo robežu	218	10.08.2011	01.03.2012
SIA Teleglobal	Ievērot noteikto tarifu augšējo robežu	218	10.08.2011	01.03.2012
SIA Sotus	Ievērot noteikto tarifu augšējo robežu	218	10.08.2011	01.03.2012
SIA Esteria 79	Ievērot noteikto tarifu augšējo robežu	218	10.08.2011	01.03.2012
SIA MWTV	Ievērot noteikto tarifu augšējo robežu	218	10.08.2011	01.03.2012
SIA 10 1/2	Ievērot noteikto tarifu augšējo robežu	218	10.08.2011	01.03.2012

## 5. Konkrētais tirgus

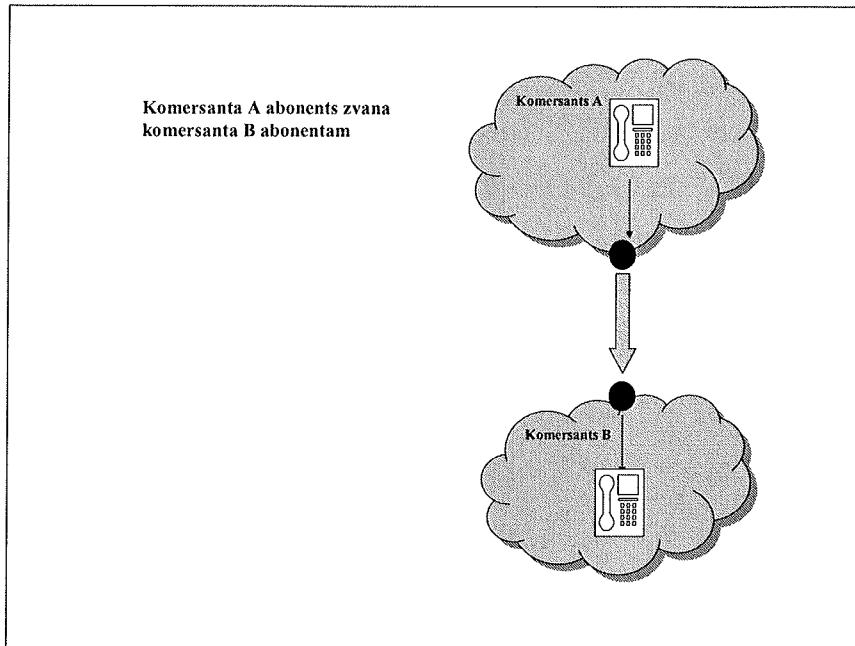
### 5.1. Ieteikumā minētais tirgus

Ziņojums sagatavots par šādu Ieteikumā minēto tirgu:  
savienojumu pabeigšana fiksētā vietā individuālā publiskajā telefonu tīklā jeb Tirgus Nr.3.

### 5.2. Attiecīgie pakalpojumi

- Tirgus Nr.3:  
Savienojumu pabeigšana fiksētā vietā individuālā publiskajā telefonu tīklā (skat. 1. attēlu): Savienojumu pabeigšanas pakalpojums ir komersanta sniegtā vairumtirdzniecības pakalpojums, kas nodrošina ienākošās noslodzes maršrutēšanu uz pieslēguma punktiem komersanta elektronisko sakaru tīklā, no pēdējas komutatīvās iekārtas pirms pieslēguma punkta, kuru var izmantot starpsavienojumam, līdz pieslēguma punktam. Pakalpojuma lietotāji ir citi komersanti, kuriem pieder individuālie publiskie telefonu tīkli.

Attēls 1. Savienojumu pabeigšana



## 6. Tirdzniecības definīcija

### 6.1. Apskatāmā pakalpojuma novērtējums

Lai definētu un nodalītu konkrētos starpsavienojumu tirdzniecības jāapskata, šādi jautājumi:

#### 6.1.1. Vai savienojumu uzsākšanas pakalpojumi un savienojumu pabeigšanas pakalpojumi veido vienotu tirgu?

Regulators uzskata, ka neveido. Pieprasījumu pēc savienojumu uzsākšanas pakalpojumiem nevar apmierināt ar savienojumu pabeigšanas pakalpojumiem, jo tie ir heterogēni pakalpojumi.

Pastāvot nosacījumam, ka par savienojumu maksā puse, kas veic izsaukumu, lai izvairītos no savienojumu uzsākšanas pakalpojumu pirkšanas no cita komersanta, komersantam būtu nepieciešams veidot (dublēt) piekļubes, kuras ir nodrošinātas cita komersanta elektronisko sakaru tīklā. Tikai tādā gadījumā savienojumu pabeigšanas pakalpojums (pieejamība caur visiem galalietotājiem vienā tīklā) varētu aizvietot savienojumu uzsākšanas pakalpojumus un tādā gadījumā tā kļūtu ekonomiski nepamatota.

#### 6.1.2. Vai savienojumu pabeigšanas pakalpojumi visos fiksētājos tīklos komersantiem veido vienotu tirgu?

Pieprasījuma puses aizvietojamības novērtējums: komersants, kas pieprasa savienojumu pabeigšanas pakalpojumus vienā noteiktā tīklā, negūtu papildu labumu izmantojot savienojumu pabeigšanas pakalpojumus citā tīklā. Tālab situācija savienojumu pabeigšanas tirgos pilnīgi atšķiras no situācijas savienojumu uzsākšanas tirgos.

Komersantam, kas piedāvā tikai operatora izvēles pakalpojumus un kam nav savu abonentlīniju, iespējams, pamatojoties uz ekonomisku apsvērumu analīzi, noteikt no kuriem komersantu tīkliem tam nepieciešams iegādāties savienojumu uzsākšanas pakalpojumus. Ja komersantam ir pietiekami daudz savu lietotāju, tad operatora izvēles pakalpojuma nodrošināšana nav būtiska. SIA „Lattelecom” ir apmēram ██████████ lietotāju. Tikai starpsavienojums ar SIA „Lattelecom”, komersantam nodrošinās pieeju pietiekami lielam potenciālo lietotāju skaitam, lai sasniegtu nepieciešamo lietotāju kritisko masu. Starpsavienojums ar citiem operatoriem ekonomisku iemeslu dēļ var nebūt nepieciešams. Savienojumu pabeigšanas pakalpojumu tirgos situācija ir citāda, jo lietotāji vēlas veikt izsaukumus citiem lietotājiem, arī citos elektronisko sakaru tīklus. Ja kāds no komersantu tīkliem nav sasniedzams, komersantam draud ne tikai lietotāju aizplūšana, bet arī reputācijas jautājumu skaidrošana. Lietotāji var vienkārši izmantot citu izvēlēto komersantu vai nepieprasīt operatora iepriekšējas izvēles pakalpojumu no operatoriem, kuri nevar nodrošināt lietotājiem iespēju sazvanīt visus tam nepieciešamos elektronisko sakaru tīklus. Šis arguments piemērojams arī komersantiem, kas piedāvā savas abonentlīnijas. Maz ticams, ka normālos apstākļos lietotājs slēgs līgumu par pakalpojumu izmantošanu ar komersantu, no kura tīkla lietotājam nav iespēju veikt izsaukumus uz citiem tīkliem.

#### Piedāvājuma puses aizvietošanas novērtējums:

Katrs individuālais publiskais fiksētais telefonu tīkls veido atsevišķu tirgu, jo nav iespējama situācija, ka citi komersanti ar sev pieejamām jaudām un elektronisko sakaru tīkliem varētu aizvietot savienojumu pabeigšanas pakalpojumus cita komersanta elektronisko sakaru tīklā.

*Līdz ar to, savienojumu pabeigšanas pakalpojumi visos komersantu fiksētajos tīklos neveido vienotu tirgu.*

#### **6.1.3. Vai savienojuma pabeigšanas pakalpojumi un tranzīta pakalpojumi veido vienotu tirgu?**

Teorētiski, vismaz daļēji tranzīta pakalpojumus varētu aizstāt ar savienojuma pabeigšanas pakalpojumiem. Maršrutēšanu uz augstākiem tīkla līmeņiem, starp divām mezglu centrālēm vai vietējo un mezglu centrāli, arī varētu nodrošināt caur citiem komersantiem. Lai gan, pēdējo pabeigšanas daļu, līdz lietotāja pieslēguma punktam var nodrošināt tikai komersants, kas kontrolē pieslēgumu punktu un sekojoši, piedāvā savienojumu pabeigšanas pakalpojumus.

#### Pieprasījuma puses aizvietojamības novērtējums:

Gadījumos, kad piepildās trīs šādi nosacījumi pieprasījuma pusē vismaz daļēji tranzīta pakalpojumi varētu aizvietot savienojumu pabeigšanas pakalpojumus:

- Uz tīklu elementiem pamatota tarifu struktūra:  
šajā gadījumā komersantam principā pastāv iespēja, mēģināt aizvietot vismaz savienojumu pabeigšanas pakalpojuma daļu - maršrutēšanu augstākā tīkla līmenī (vietējā, „mezgla” vai „dubultā mezgla” līmenī), ar cita komersanta tranzīta pakalpojumiem.

SIA „Lattelecom” piedāvājuma struktūra nav pamatota uz elektronisko sakaru tīkla elementiem. SIA „Lattelecom” piedāvā savienojumu pabeigšanas pakalpojumus pēc tarifa strukturejot tos šādi:

1. uz numuriem, kuru pieslēguma punkti ir Rīgā, Rīgas rajonā, Jūrmalā;
2. uz numuriem, kuru pieslēguma punkti ir citās pilsētās un rajonos.

Šajā gadījumā komersants *ex ante* (apsteidzoši) nevar analizēt, vai iespējams ar tranzīta pakalpojumu aizvietot savienojuma uzsākšanas pakalpojuma daļu, jo nav skaidrs, vai piemēram izsaukums uz numuriem Rīgas numerācijas zonā ir pēc tīkla elementiem vietējā starpsavienojumu vai „mezgla līmenī”.

- Starpsavienojumā ieinteresētās vai iesaistītās puses piedāvā tādu starpsavienojumu punktu daudzumu, lai tranzīta operators varētu piedāvāt savus pakalpojumus. To komersants varētu veikt tikai gadījumā, ja tas piedāvātu vairāk starpsavienojuma punktu nekā komersants, kas meklē iespēju aizvietot savienojumu pabeigšanas pakalpojumus. Tad tranzīta operatoram rastos iespēja maršrutēt komersanta noslodzi starp starpsavienojuma punktu, kurā komersanta elektronisko sakaru tīkla elements ir pieslēgts un starpsavienojuma punktu, kurā komersanta elektronisko sakaru tīkla elements nav vai vēl nav pieslēgts.  
Nemot vērā elektronisko sakaru pakalpojumu tirgus struktūru, iepriekš minēto, izmantojot esošo elektronisko sakaru tīkla infrastruktūru, būtu iespējams realizēt tikai SIA „Lattelecom”. SIA „Lattelecom” piedāvā divus starpsavienojumu punktus. Pat gadījumā, ja komersantam ir starpsavienojums visos iespējamos starpsavienojuma punktos, komersantam nav iespēja izmantot cita komersanta tranzītu pakalpojumu.
- Aizvietošana nedrīkst izraisīt ne lielas, ne neatgūstamas izmaksas  
Aizvietošana nedrīkst radīt komersantam pārāk lielas un neatgūstamas izmaksas. Lai aizvietošana varētu veiksmīgi notikt nepieciešams, ka komersants noslēdz starpsavienojumu līgumu ar tranzītu nodrošinošo operatoru un izveido (vismaz vienu) starpsavienojumu punktu. Minētā darbība var radīt lielas izmaksas:
  - administratīvas izmaksas: izlietotā laika alternatīvās izmaksas sarunas laikā;
  - starpsavienojuma izmaksas: savienojumu līnijas;
  - starpsavienojuma tehnisko iespēju novērtēšana un pārbaude;
  - abonēšanas maksa savienojuma līnijām un, ja nepieciešams – nomātām līnijām.

Papildus jāņem vērā, ka starpsavienojuma izveidošanai jārēķinās ar vismaz sešu mēnešu laika periodu. Komersantam radušās izmaksas jāsedz no starpības starp savienojumu pabeigšanas tarifiem un tranzītu tarifiem. Lai to varētu nodrošināt, nepieciešams, ka izveidojas noslodzes apjoma kritiskā masa, ko objektīvu iemeslu dēļ spēj tikai lielie tirgus dalībnieki. Mazie tirgus dalībnieki nespēj nodrošināt pietiekamu noslodzes apjomu, lai ekonomiski pamatotu aizvietošanas izmantošanu.

Gadījumā, ja komersants izvēlētos aizvietot savienojumu uzsākšanas pakalpojumus ar tranzītu pakalpojumiem, tas nevar neierobežoti mainīt savu lēmumu, jo tādējādi rastos neatgūstamās izmaksas, šajā gadījumā - starpsavienojuma izmaksas, ja esošās investīcijas vēl nav amortizētas.

Tirgus Nr.3 gadījumā iepriekš minētie trīs nosacījumi nav piepildījušies, tādēļ, Regulators konstatē, ka pieprasījuma puses aizvietojamība neeksistē.

#### Piedāvājuma puses aizvietošanas novērtējums:

Gadījumā, ja pastāv uz tīklu elementiem pamatota tarifu struktūra, citiem komersantiem ir iespēja, piedāvāt maršrutēšanu augstākā tīkla līmenī („mezgla” vai „dubultā mezgla”

līmenī), bet savienojumu uzsākšanas pakalpojumu vietējā līmenī konkrētā komersanta tīklā komersants nevar piedāvāt.

*Ievērojot iepriekš minēto, Regulators konstatē, ka savienojumu pabeigšanas pakalpojumi un tranzīta pakalpojumi nav savstarpēji aizvietojami, tāpēc tie veido atsevišķus pakalpojumu tirgus.*

#### **6.1.4. Vai savienojumu pabeigšanas pakalpojumi uz platjoslas piekļuvēm pamatojoties uz publisko komutējamo telefonu tīklu ir iekļauti tirgū?**

Latvijā ir komersanti, kas nodrošina balss telefonijas pakalpojumus izmantojot platjoslas piekļuvi, piemēram kabeļtelevīzijas vai IP (interna protokola) tīklā. Tāpēc iespējams secināt, ka vismaz neliela daļa no savienojuma pabeigšanas pakalpojumiem ir savienojumi, kuri pabeigt platjoslas piekļuvēs. Tie savienojumi principā tiek nodrošināti izmantojot publisko komutējamo telefonu tīklu, bet tāds pakalpojuma nodrošināšanas veids var arī nebūt nepieciešams. Vai šādi nodrošināti savienojumu pabeigšanas pakalpojumi ir jāiekļauj Tirgū Nr.3?

Tehniskā ziņā savienojumu pabeigšanas pakalpojumi platjoslas piekļuvēs atšķiras no „parastiem” savienojumu pabeigšanas pakalpojumiem, jo šaurjoslas piekļuves nodrošina savienojumu maršrutēšanas tehnisko realizāciju tikai pabeidzošā operatora elektronisko sakaru tīklā. Nemot vērā tirgus analīzes nosacījumu, ka tirgi analizējami tehnoloģiski neutrāli, nav atšķirības, izmantojot kādu tehnoloģiju savienojumu pabeigšanas pakalpojums tiek īstenots, ja no pieprasījuma pusēs pakalpojumi ir aizvietojami.

##### **Pieprasījuma pusēs aizvietojamības novērtējums:**

No pieprasījuma pusēs, jeb no operatora, kas nodod savienojumu, abi pakalpojumi neatšķiras. Pieprasījuma puse nezin, izmantojot kādu tehnoloģiju (platjoslas vai šaurjoslas) piekļuve, kurā savienojums tiek pabeigts, ir nodrošināta. Arī pēc ģeogrāfiskā numura pieprasījuma puse to nevar identificēt.

Pieprasījuma pusei abi iepriekš minētie risinājumi savienojumu pabeigšanai sasniedz mērķi - pabeigt savā elektronisko sakaru tīklā uzsākto savienojumu piekļuvē, kas saistīta ar sastādīto numuru.

Regulators līdz ar to konstatē pieprasījuma puses aizvietojamību.

##### **Piedāvājuma pusēs aizvietojamības novērtējums:**

Pašlaik neviens komersants, piedāvājot savienojumu pabeigšanas pakalpojumus nenodala platjoslas un šaurjoslas savienojumu pabeigšanas pakalpojumus. Tāpēc Komija konstatē, ka abi savienojuma pabeigšanas pakalpojumi ir homogēni un savstarpēji aizvietojami.

Nemot vērā aizvietojamības analīzes rezultātus Regulators konstatē, ka savienojumu pabeigšanas pakalpojumi platjoslas piekļuvēs ir iekļauti Tirgū Nr.3.

## **6.2. Geogrāfiskā mēroga novērtējums**

Nemot vērā tirgus definīciju, ģeogrāfiskais mērogs (teritorija) ir komersanta individuālais publiskais fiksētais telefonu tīkls.

## **6.3. Tirgus definēšanas rezultāti**

Atbilstoši iepriekš minētajam, Regulators konstatē ka nosakāms savienojumu pabeigšanas fiksētā vietā tirgus individuālā publiskajā telefonu tīklā.

# **7. Tirgus Analīze**

## **7.1. Tirgus dalījums**

Pēc Tirgus Nr.3 definīcijas var secināt, ka šie ir monopoltirgi, tāpēc tirgus daļas ir 100% katrā individuālā tirgū. Saskaņā ar to, var jau noteikt, ka visiem komersantiem, kas piedāvā savienojumu pabeigšanas pakalpojumus ir BIT, sava tīkla ģeogrāfiskā mēroga ietvaros.

Tomēr, Regulators analizēja arī citus kritērijus.

## **7.2. Šķēršļi ienākšanai tirgū vai ekspansijai**

Savienojumu pabeigšanas pakalpojumu tirgos barjeras ienākšanai tirgū, kas saistītas ar tirgus definīciju ir nesamērīgi augstas. Konkurentu ienākšanai savienojuma pabeigšanas pakalpojuma tirgū ar saviem savienojumu pabeigšanas pakalpojumiem nav nepieciešamā efekta un konsekences pret pastāvošo (monopola) savienojumu pabeigšanas tirgus struktūru. Konkurenta savienojumu pabeigšanas pakalpojumi veido atsevišķu (monopola) savienojumu pabeigšanas pakalpojumu tirgu.

## **7.3. Komersanta lielums (īpatsvars tirgū)**

Pēc tirgus definīcijas savienojumu pabeigšanas tirgi ir monopoltirgi. Komersanta lieluma nozīme konkurences situācijas novērtēšanai ir ļoti ierobežota un saistīta ar nepietiekamu kompensējošo pirktpēju. Tāpēc arī nav nepieciešams analizēt citus kritērijus konkurences apstākļu novērtēšanai, kas raksturo samēru starp komersantiem ar BIT un konkurentiem konkrētajā tirgū.

## **7.4. Nepietiekama kompensējošā pirktpēja vai tās trūkums**

Lai analizētu kompensējošo pirktpēju ir nepieciešams izšķirt divus gadījumus:

- kompensējošā pirktpēja galalietotāju līmenī (netiešā kompensējošā pirktpēja)
- kompensējošā pirktpēja vairumtirdzniecības līmenī.

Kompensējošā pirktpēja galalietotāju līmenī pastāv, ja galalietotājam ir iespēja iespaidot savu pakalpojumu sniedzēju (operatoru) mainot to uz citu operatoru gadījumā, ja sava operatora (operators A) savienojumu pabeigšanas tarifi ir tik augsti, ka:

- citi operatori neslēdz starpsavienojumu līgumus (tāpēc cita operatora klienti nevar zvanīt operatora A galalietotājiem);
- cita operatora klientiem augstu savienojumu pabeigšanas tarifu dēļ jāmaksā tik augstas cenas, ka tie neveic izsaukumus, vai sūdzas operatora A galalietotājiem.

Galalietotājam iespēja iespaidot savu pakalpojumu sniedzēju rodas tikai tad,

1. kad izmaksas, kas saistītas ar operatora maiņu, nav pārāk lielas un ir mazākas nekā potenciālie labumi;

2. galalietotāja īpatsvars, salīdzinot ar komersanta kopējiem ieņēmumiem, ir pietiekami liels.

Otrs variants varētu piepildīties pakalpojumu sniedzēju mainot tikai lieliem komersantiem vai valsts iestādēm, vai lielai mazāku lietotāju grupai.

Ņemot vērā, ka galalietotājs kā izsaukumu saņemējs tiek tikai netieši ietekmēts ar komersanta rīcību, pašreiz izmaksas, kas saistītas ar pakalpojuma sniedzēja maiņu, ir lielākas nekā potenciālie ieguvumi savienojumu pabeigšanas jomā.

Pirmais kritērijs vēl nav izpildīts nevienā individuālā savienojumu pabeigšanas tirgū, jo galalietotājs nevar iespaidot savu pakalpojumu sniedzēju to mainot.

Ņemot vērā iepriekš minēto, Regulators konstatē, ka katrā individuālā savienojumu pabeigšanas tirgū pietrūkst kompensējošās pirktpējas galalietotāju līmenī.

#### Kompensējošā pirktpēja vairumtirdzniecības līmenī

Saskaņā ar ESL 36.panta pirmo daļu, lai nodrošinātu, ka viena publiskā elektronisko sakaru tīkla galalietotāji var sazināties ar cita publiskā elektronisko sakaru tīkla galalietotājiem, Regulatoram ir tiesības godīgi, samērīgi un ar vienlīdzīgu attieksmi noteikt elektronisko sakaru komersantiem, kuri nodrošina galalietotājiem nepieciešamo piekļuvi, saistības piekļubes un starpsavienojumu jomā. Ņemot vērā iepriekš minēto, komersanta kompensējošā pirktpēja ir būtiski ierobežota.

Lai analizētu faktisko kompensējošo pirktpēju vairumtirdzniecības līmenī jāizšķir divi gadījumi:

- operators, kas piedāvā arī piekļuvi (turpmāk - piekļubes tīkla operators). Piekļubes tīkla operatoram nav iespējas izmantot kompensējošo pirktpēju, jo Regulators, saskaņā ar ESL 36.panta pirmo daļu, ir noteicis elektronisko sakaru komersantiem, kuri nodrošina galalietotājiem nepieciešamo piekļuvi, vienlīdzīgas saistības piekļubes un starpsavienojumu jomā.
- operators, kas nepiedāvā piekļuvi, bet operatora izvēles pakalpojumus (turpmāk – savienojumu tīkla operators).

Savienojumu tīkla operatoram nav kompensējošā pirktpēja. Tam ir vienpusēja interese noslēgt starpsavienojumu līgumu, jo to interesē piedāvāt saviem lietotājiem pieeju visiem vai vismaz pēc iespējas vairāk tīkliem. Potenciālais starpsavienojumu partneris, kas piedāvā savienojumu pabeigšanas pakalpojumus neiegūst papildvērtību no starpsavienojuma līguma noslēgšanas ar savienojuma tīkla operatoru, jo Komersanta pakalpojumu lietotāji var saņemt izsaukumus no citiem tīkliem pilnīgi neatkarīgi no savienojumu tīkla operatora.

Ņemot vērā iepriekš minēto, Regulators konstatē, ka katrā individuālā savienojumu pabeigšanas tirgū pietrūkst kompensējošās pirktpējas vairumtirdzniecības līmenī.

### **7.5. Potenciālas konkurences trūkums**

Ņemot vērā Tirgus Nr.3 definīciju, savienojumu pabeigšanas tirgos nepastāv potenciāla konkurence. Konkurentu ienākšana tirgū ar saviem savienojumu pabeigšanas pakalpojumiem nav efektīva un konsekventa uz pastāvošās (monopola) savienojumu pabeigšanas pakalpojumu tirgus struktūras fona. Esošā tirgus struktūra izveidojusies balstoties uz Eiropas Savienībā pastāvošo savienojumu pabeigšanas apmaksas principu starpoperatoru norēķinos – maksā savienojuma iniciators (angļu val. - *calling party pays*). Nemainot šo principu, konkurentu savienojumu pabeigšanas pakalpojumi veido atsevišķu (monopola) savienojumu pabeigšanas tirgu.

## **7.6. Rezultāti**

Nemot vērā iepriekš minēto, Regulators konstatē, ka savienojumu pabeigšanas fiksētā vietā komersantu publiskajos telefonu tīklos tirgū nepastāv efektīva konkurence.

## **8. Komersanti ar būtisku ietekmi tirgū**

### **8.1. Situācija tirgū**

Pavisam 21 komersants 2012.gadā guva ieņēmumus piedāvājot savienojumu pabeigšanas pakalpojumus fiksētajos elektronisko sakaru tīklos. Tabulā Nr.2 apkopoti dati par komersantu ieņēmumiem no savienojumu pabeigšanas pakalpojumu sniegšanas 2012.gadā. Dati par 2012.gadu apkopoti no neauditētiem komersantu datiem par ieņēmumiem. Tabulā Nr.3 un Nr.4 norādīti dati par komersantu ieņēmumiem un noslodzi par 2010.gadu un 2011.gadu. Dati par 2010.gadu un 2011.gadu apkopoti no veidlapām, kurās Komersanti norāda auditētu un detalizētu informāciju par ieņēmumiem, lietotāju skaitu un sniegtu pakalpojumu apjomu.

**Tabula 2. Komersanti, kuri sniedza pabeigšanas pakalpojumus fiksētajā tīklā 2012.gadā.**

Uzņēmējdarbības forma	Komersants	vienotais reģistrācijas Nr.	ieņēmumi LVL
SIA	Lattelecom	40003052786	
SIA	Telegrupa Baltijā	40003284868	
SIA	BALTCOM TV	40003005264	
SIA	CSC TELECOM	40003611196	
AS	Balticom	40003443452	
VAS	Latvijas Dzelceļš	40003032065	
SIA	Interneta Pasaule	50003491261	
AS	Telekom Baltija	40003454545	
AS	LATVENERGO	40003032949	
SIA	TELENET	40003571724	
SIA	IZZI	40003215809	
SIA	TELIA LATVIJA	40003057571	
SIA	UNISTARS	40003482318	
SIA	Datagrupa.lv	40003475316	
SIA	Augstceltnē	40103000117	
SIA	OPTRON	40103066693	
SIA	MWTV	40003796842	
SIA	TELENET	40003615639	
SIA	SIGIS	40103046358	
SIA	iLink	41203019961	
SIA	D-COM	40003642891	

**Tabula 3. Ieņēmumi un noslodze 2010.gadā**

Uzņēmējdarbības forma	Komersants	vienotais reģistrācijas Nr.	ieņēmumi LVL	%	Noslodze minūtes	%

SIA	Lattelecom	40003052786
SIA	BALTCOM TV	40003005264
SIA	MASTER TELECOM	40003684039
SIA	CSC Telecom	40003611196
AS	Telekom Baltija	40003454545
SIA	Interneta Pasaule	50003491261
VAS	Latvijas Dzelzceļš	40003032065
SIA	TELENET	40003571724
SIA	Telegroupa Baltijā	40003284868
SIA	IZZI	40003215809
AS	LATVENERGO	40003032949
SIA	Datagrupa.lv	40003475316
SIA	Augstceltne	40103000117
SIA	Rigatta	40003784190
SIA	UNISTARS	40003482318
SIA	OPTRON	40103066693
SIA	TELIA LATVIJA	40003057571
SIA	Sigis	40103046358
SIA	iLink	41203019961
SIA	MWTV	40003796842
SIA	D-COM	40003642891
SIA	Tivi	40103241776
SIA	Stream Networks	50003913971
SIA	HIG Serviss Baltija	40003374682

Tabula 4. Ieņēmumi un noslodze 2011.gadā

Uzņēmēj darbības forma	Komersants	vienotais reģistrācijas Nr.	Ieņēmumi LVL	%	Noslodze minūtes	%
SIA	Lattelecom	40003052786				
SIA	BALTCOM TV	40003005264				
SIA	MASTER TELECOM	40003684039				
SIA	CSC Telecom	40003611196				
AS	Telekom Baltija	40003454545				
SIA	Interneta Pasaule	50003491261				
VAS	Latvijas Dzelzceļš	40003032065				
SIA	TELENET	40003571724				
SIA	Telegroupa Baltijā	40003284868				
SIA	IZZI	40003215809				
AS	LATVENERGO	40003032949				
SIA	Datagrupa.lv	40003475316				
SIA	Augstceltne	40103000117				
SIA	Rigatta	40003784190				

SIA	UNISTARS	40003482318	
SIA	OPTRON	40103066693	
SIA	TELIA LATVIA	40003057571	
SIA	Sigis	40103046358	
SIA	iLink	41203019961	
SIA	MWTV	40003796842	
SIA	D-COM	40003642891	
SIA	Tivi	40103241776	
SIA	Stream Networks	50003913971	
SIA	HIG Serviss Baltija	40003374682	
SIA	MEGATEL	40103296789	
SIA	DATU TEHNOLOGIJU GRUPA	50003459811	

11 komersantu ieņēmumi 2012.gadā pārsniedza LVL desmit tūkstošus. Vislielākais savienojumu pabeigšanas pakalpojumu fiksētajos elektronisko sakaru tīklos sniedzējs ir SIA „Lattelecom”, kura tirgus daļa balstoties uz kopējiem ieņēmumiem 2011.gadā bija [REDACTED] (pēc ieņēmumiem) vai [REDACTED] (pēc noslodzes).

Papildus ir virkne komersantu, kuriem ir visi nepieciešamie elementi, lai uzreiz vai īsā laikā sāktu nodrošināt citiem komersantiem savienojumu pabeigšanas pakalpojumus fiksētajos elektronisko sakaru tīklos:

- a. starpsavienojuma līgums ar vismaz vienu komersantu par savienojumu pabeigšanas pakalpojumiem fiksētajos elektronisko sakaru tīklos. Regulators uzskata, ka komersantam, kas ir noslēdzis šādu līgumu, kurā ir iekļauta informācija par komersanta elektronisko sakaru tīkla tehniskiem parametriem, starpsavienojuma punktiem, signalizācijas tīklu u.t.t., ir nepieciešamā elektronisko sakaru tīkla infrastruktūra, zināšanas un motivācija, izmantot šo līgumu, lai piedāvātu savienojumu pabeigšanas pakalpojumus savā fiksētajā elektronisko sakaru tīklā. Pēc starpsavienojuma līguma noslēgšanas abas līgumslēdzējpuses var īsā laikā uzsākt reālu pakalpojumu nodrošināšanu, starpsavienojumu ierīkošanu.
- b. numerācijas lietošanas tiesības uz numuriem, uz kuriem iespējams veikt izsaukumus no citiem elektronisko sakaru tīkliem, ir otrs nepieciešamais nosacījums, lai sniegtu savienojuma pabeigšanas pakalpojumus fiksētajā elektronisko sakaru tīklā.

Regulators uzskata, ka visus komersantus, kuri atbilst minētajiem diviem kritērijiem, var uzskatīt par dalībniekiem Tirgū Nr.3 ar savu elektronisko sakaru tīkla infrastruktūru, kas katrā atsevišķā gadījumā veido konkrēto tirgu.

Tirgus Nr.3 analīzes trešās kārtas gaitā Regulators mainīja būtiskas ietekmes noteikšanas kritērijus un par komersantiem ar būtisku ietekmi tirgū noteica visus komersantus, kuriem ir visi nepieciešamie elementi, lai uzreiz vai īsā laikā varētu nodrošināt citiem komersantiem savienojumu pabeigšanas pakalpojumus fiksētajos elektronisko sakaru tīklos.

Arī šajā tirgus analīzes kārtā Regulators plāno pieturēties pie šiem pašiem būtiskas ietekmes noteikšanas kritērijiem, jo tie ļauj Regulatoram daudz ātrāk reaģēt uz izmaiņām tirgū un novērst gadījumus, kad komersanti ilgstoši sniedz starpsavienojumu pabeigšanas pakalpojumus par neregulētiem tarifiem, tādējādi gūstot negodīgas priekšrocības attiecībā pret to konkurentiem.

Regulators komersantu ar būtisku ietekmi tirgū noteikšanai izmanto informāciju par starpsavienojuma līgumiem un numerācijas lietošanas tiesību piešķiršanu, kas Regulatora rīcībā nonāk daudz ātrāk nekā auditēta un apstiprināta informācija par komersantu ieņēmumiem. Informācija par piešķirtajām numerācijas lietošanas tiesībām uz numuriem Regulatora rīcībā ir nekavējoties pēc Regulatora lēmumu pieņemšanas par numerācijas lietošanas tiesību piešķiršanu. Komersantiem arī ir pienākums iesniegt Regulatoram informāciju par noslēgtajiem vai grozītajiem starpsavienojuma līgumiem 30 dienu laikā, kas nozīmē, ka Regulators varētu katru mēnesi novērtēt situāciju Tirgū Nr.3, ja tas būtu nepieciešams un samērīgi.

## ***8.2. Tirgus dalībnieki***

2012.gadā 40 komersantiem bija noteikta būtiska ietekme Tirgū Nr.3. No tiem 20 komersanti aktīvi sniedza starpsavienojumu pabeigšanas pakalpojumus un guva no tiem ieņēmumus. No tiem 20 komersantiem, kuri nebija aktīvi starpsavienojumu pabeigšanas tirgū 12 komersantiem bija piešķirtas ģeogrāfiskās numerācijas lietošanas tiesības un vismaz viens noslēgts starpsavienojuma līgums ar citu komersantu. Tā kā šie komersanti atbilst Regulatora noteiktajiem kritērijiem par komersanta atzīšanu par komersantu ar BIT, Regulators uzskata, ka šie komersanti vēl joprojām uzskatāmi par komersantiem ar BIT neraugoties uz to, ka tie nav guvuši ieņēmumus no starpsavienojumu pabeigšanas pakalpojumu sniegšanas.

Astoņi komersanti, kuriem Regulators iepriekšējās tirgus analīzes kārtās bija piemērojis BIT statusu, nebija guvuši ieņēmumus no savienojumu pabeigšanas pakalpojumu sniegšanas un tie līdz 2014.gada februārim bija atteikušies no tiem piešķirtajām ģeogrāfiskās numerācijas lietošanas tiesībām vai tie līdz 2014.gada februārim bija pārtraukuši visu starpsavienojumu pabeigšanas līgumu darbību. Šie komersanti vairs nav uzskatāmi par komersantiem ar būtisku ietekmi Tirgū Nr.3, jo tie nesniedz Tirgus Nr.3 pakalpojumus un to rīcībā nav nepieciešamo elementu, lai īsā laikā un bez nesamērīgiem ieguldījumiem uzsāktu sniegt Tirgus Nr.3 pakalpojumus.

Komersants SIA „IT-N-TI” (vienotais reģistrācijas Nr.40003571724) vēl 2012.gadā bija aktīvs komersants un guva ienākumus no starpsavienojumu pabeigšanas pakalpojumu sniegšanas, tomēr 2012.gada septembrī šis komersants atteicās no visām tam piešķirtajām numerācijas lietošanas tiesībām pārtraucot savu darbību starpsavienojumu pabeigšanas tirgū. Nēmot vērā Regulatora 2014.gada 19.februāra lēmumu Nr.24, ar kuru Regulators nolēma apturēt SIA „FINORS TELEKOM” (vienotais reģistrācijas Nr.40003620146) darbību elektronisko sakaru nozarē, SIA „FINORS TELEKOM” vairs nav uzskatāms par dalībnieku Tirgū Nr.3.

Regulators uzskata, ka šiem desmit komersantiem ir nepieciešams atcelt BIT statusu un visas tiem piemērotās saistības Tirgū Nr.3:

- SIA „10 1/2”, vienotais reģistrācijas Nr.: 40103153562
- SIA „ECO Solutions”, vienotais reģistrācijas Nr.: 40003854799
- SIA „ESTERIA 79”, vienotais reģistrācijas Nr.: 40103199981

- SIA „HIG Serviss Baltija”, vienotais reģistrācijas Nr.: 40003374682
- SIA „Master Telecom”, vienotais reģistrācijas Nr.: 40003684039
- SIA „Telecentrs”, vienotais reģistrācijas Nr.: 40003408512
- SIA „TELEFANT”, vienotais reģistrācijas Nr.: 40003733368
- SIA „TeleMedia”, vienotais reģistrācijas Nr.: 40003088406
- SIA „IT-N-TI”, vienotais reģistrācijas Nr.: 40003571724
- SIA „FINORS TELEKOM”, vienotais reģistrācijas Nr.: 40003620146.

2012.gadā viens komersants (SIA „Telenet”, vienotais reģistrācijas Nr.40003615639), kuram Regulators vēl nebija piemērojis saistības Tīrgū Nr.3, uzsāka sniegt starpsavienojumu pabeigšanas pakalpojumus. Tā kā šim komersantam nav noteikta būtiska ietekme Tīrgū Nr.3 un nav noteiktas tarifu augšējās robežas saistības, tad šis komersants šobrīd var noteikt tādus savienojumu pabeigšanas tarifus, kas pārsniedz citiem komersantiem noteikto tarifu augšējo robežu.

Līdz 2014.gada februārim vēl 10 komersanti, kurus Regulators nav atzinis par komersantiem ar BIT ir saņēmuši no Regulatora ģeogrāfiskās numerācijas lietošanas tiesības un noslēguši līgumus ar citiem komersantiem par starpsavienojumu pabeigšanu to tiklos tādējādi kļūstot par komersantiem, kuri var uzsākt sniegt savienojumu pabeigšanas pakalpojumus īsā laikā un bez būtiskiem ieguldījumiem. Vēl viens Komersants, kurš nav vēl atzīts par Komersantu ar būtisku ietekmi Tīrgū Nr.3 (SIA „AdForte”, vienotais reģistrācijas Nr.40103143723) ir noslēdzis starpsavienojuma līgumu par savienojuma pabeigšanas pakalpojumu sniegšanu citiem komersantiem un ir ieguvis ģeogrāfiskās numerācijas lietošanas tiesības saņemot tās no cita Komersanta nevis Regulatora. Regulators uzskata, ka arī no citiem Komersantiem saņemti ģeogrāfiskās numerācijas resursi ļauj Komersantam sniegt savienojumu pabeigšanas pakalpojumus. Regulators, ievērojot tā BIT noteikšanas metodoloģiju, secina, ka šie divpadsmit komersanti nosakāmi par komersantiem ar būtisku ietekmi Tīrgū Nr.3:

- SIA „AdForte”, vienotais reģistrācijas Nr.: 40103143723
- SIA „Amber Telecom”, vienotais reģistrācijas Nr.: 40103283869
- SIA „DAUTKOM TV”, vienotais reģistrācijas Nr.: 41503014963
- SIA „ECO Networks”, vienotais reģistrācijas Nr.: 40003356193
- SIA „Fixed Lines”, vienotais reģistrācijas Nr.: 40103526479
- SIA „INTELLICA”, vienotais reģistrācijas Nr.: 40103438123
- SIA „Latvijas Mobilais Telefons”, vienotais reģistrācijas Nr.: 50003050931
- SIA „MEGATEL”, vienotais reģistrācijas Nr.: 40103296789
- SIA „PREMIATEL”, vienotais reģistrācijas Nr.: 41203033005
- SIA „Smart Telecom”, vienotais reģistrācijas Nr.: 40103291211
- SIA „Telenet”, vienotais reģistrācijas Nr.: 40003615639
- SIA „Radio Telecommunication Network”, vienotais reģistrācijas Nr.: 40003172251

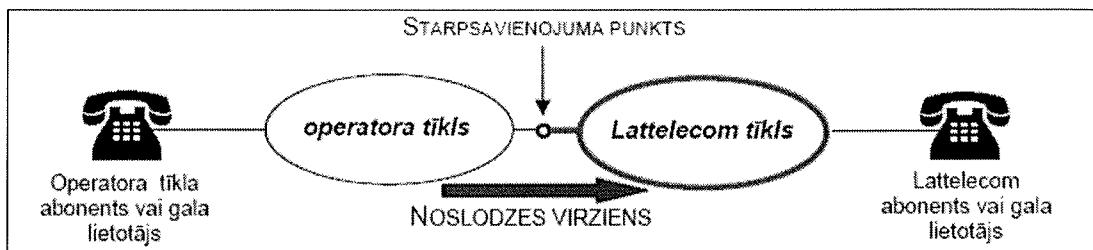
### ***8.3. Piedāvātie pakalpojumi***

#### **8.3.1. SIA „Lattelecom”**

Saskaņā ar SIA „Lattelecom” starpsavienojumu pamat piedāvājumu, SIA „Lattelecom” piedāvā šādu savienojumu pabeigšanas pakalpojumu:

- Savienojuma ierīkošana savienojuma pabeigšanai (terminēšanai) un savienojuma nodrošināšana pabeigšanai (terminēšanai) Lattelecom publiskajā elektronisko sakaru tīklā.  
Operatora abonentu vai elektronisko sakaru pakalpojumu galalietotāju savienojuma (sarunas) ierīkošana un nodrošināšana ar Lattelecom elektronisko sakaru tīkla abonentiem vai elektronisko sakaru pakalpojumu galalietotājiem.  
Operators maksā noteikto maksu atbilstoši tarifiem par savienojuma ierīkošanu un savienojuma ilgumu (minūtēm).

**Attēls 2. SIA „Lattelecom” savienojumu pabeigšanas pakalpojums**



Pakalpojums atbilst Tirdzniecības Nr.3 definīcijai.

SIA „Lattelecom” piedāvā pakalpojumus divās tarifu grupās:

- uz ģeogrāfiskajiem numuriem Rīgā, Rīgas rajonā, Jūrmalā;
- uz ģeogrāfiskajiem numuriem citās pilsētās un rajonos.

Regulatora 2009.gada 14.oktobra lēnumā Nr. 285 “Par sabiedrības ar ierobežotu atbildību „Lattelecom” savienojuma pabeigšanas tarifa augšējo robežu 2010.-2012.gadā” Regulators nolēma:

1. Apturēt ar 2010.gada 1.aprīli savienojuma pabeigšanas SIA „Lattelecom” tīklā tarifu piemērošanu.
2. Noteikt savienojuma pabeigšanas SIA „Lattelecom” tīklā tarifu bez pievienotās vērtības nodokļa augšējo robežu:
  - 2.1. No 2010.gada 1.aprīļa līdz 31.jūlijam – Ls0,0075 par izsaukumu un Ls0,0068 par izsaukuma minūti;
  - 2.2. No 2010.gada 1.augusta līdz 31.decembrim – Ls0,0069 par izsaukumu un Ls0,0063 par izsaukuma minūti;
  - 2.3. No 2011.gada 1.janvāra līdz 30.jūnijam – Ls0,0064 par izsaukumu un Ls0,0058 par izsaukuma minūti;
  - 2.4. No 2011.gada 1.jūlija līdz 31.decembrim – Ls0,0059 par izsaukuma un Ls0,0054 par izsaukuma minūti;
  - 2.5. No 2012.gada 1.janvāra – Ls0,0054 par izsaukumu un Ls0,005 par izsaukuma minūti.
3. Noteikt no 2010.gada 1.aprīļa SIA „Lattelecom” pienākumu piemērot savienojumu pabeigšanas SIA „Lattelecom” tīklā tarifus, kas nepārsniedz šā lēnuma lemošās daļas 2.punktā noteikto savienojuma pabeigšanas SIA „Lattelecom” tīklā tarifu augšējo robežu.

SIA „Lattelecom” piedāvā divus starpsavienojuma punktus, abus Rīgā.

### **8.3.2. Citi komersanti ar būtisku ietekmi tirgū**

Papildus SIA „Lattelecom” ir vēl 39 komersanti, kurus Regulators ir noteicis par komersantiem ar būtisku ietekmi Tirgū Nr.3. 2012.gada 1.martā, saskaņā ar Regulatora 2011.gada 10.augusta lēmumiem Nr.217 un Nr.218, šiem 39 komersantiem ir stājusies spēkā saistība ievērot Regulatora noteikto starpsavienojumu pabeigšanas tarifu augšējo robežu, kura ir tādā pašā apmērā kā SIA „Lattelecom” noteiktā tarifu robeža.

Ņemot vērā ESL, Regulators var piemērot tarifu augšējās robežas saistības tikai tiem komersantiem, kurus Regulators ir atzinis par komersantiem ar būtisku ietekmi tirgū. Tirgus analīzes trešajā kārtā Regulators nolēma mainīt BIT noteikšanas metodiku un nolēma atzīt par komersantu ar BIT visus komersantus, kuri atbilst šādiem kritērijiem:

- ir noslēgts vismaz viens starpsavienojumu līgums;
- tam ir piešķirtas numerācijas lietošanas tiesības un ģeogrāfisko numerāciju.

Regulators, veicot šo, ceturto tirgus analīzes kārtu, ir pieturējies pie iepriekšējā tirgus analīzes kārtā izmantotās komersantu ar būtisku ietekmi tirgū noteikšanas metodikas.

Kopš 2012.gada 1.marta, kad stājās spēkā tirgus analīzes trešās kārtas saistības 12 jauni komersanti ir noslēguši starpsavienojuma līgumus un saņēmuši ģeogrāfiskās numerācijas lietošanas tiesības. Atbilstoši pašlaik izmantotajai BIT noteikšanas metodikai šie komersanti ir nosakāmi par komersantiem ar būtisku ietekmi Tirgū Nr.3. Ņemot vērā, ka šie komersanti nav atzīti par komersantiem ar būtisku ietekmi tirgū un tiem nav piemērotas tarifu augšējās robežas ievērošanas saistības, ir nepieciešams pārskatīt lēmumus par BIT noteikšanu un saistību piemērošanu komersantiem.

Analizējot Regulatora rīcībā esošo informāciju par komersantu savstarpēji noslēgtajiem starpsavienojumu pabeigšanas līgumiem, Regulators ir secinājis, ka šie komersanti kopš iepriekšējās tirgus analīzes un saistību piemērošanas kārtas ir noslēguši starpsavienojuma līgumus par savienojuma pabeigšanu savā fiksētajā elektronisko sakaru tīklā. Tabulās ir redzami Komersantu tarifi par savienojumu pabeigšanu savā fiksētā publiskajā telefonu tīklā, (iekavās ir datums, kad konkrētie tarifi stājās spēkā). Visi tarifi ir noradīti LVL un bez PVN.

- SIA „AdForte” (40103143723) ir noslēgusi vienu starpsavienojuma līgumu par savienojumu pabeigšanu savā fiksētā publiskajā telefonu tīklā.

<b>AdForte</b>	
<b>CSC Telecom</b>	Vietējās:0,0054/0,005(10.09.2012.) Iekšzemes:0,0054/0,005 (10.09.2012.)

- SIA „Amber Telecom” (40103283869) ir noslēgusi vienu starpsavienojuma līgumu par savienojumu pabeigšanu savā fiksētā publiskajā telefonu tīklā.

<b>Amber Telecom</b>	
<b>Telekom Baltija</b>	0,00088/0,016 (01.07.2010.)

- SIA „Dautkom TV” (41503014963) ir noslēgusi divus starpsavienojuma līgumus par savienojumu pabeigšanu savā fiksētā publiskajā telefonu tīklā.

<b>DAUTKOM TV</b>	
<b>IT-N-TI</b>	Vietējās:0,0088/0,0135 (03.10.2012.) Iekšzemes:0,0088/0,0135 (03.10.2012.)

<b>Telenet (40003615639)</b>	Vietējās:0,0088/0,0135 (03.10.2012.) Iekšzemes:0,0088/0,0135 (03.10.2012.)
----------------------------------	---

- SIA „ECO Networks” (40003356193) ir noslēgusi divus starpsavienojuma līgumus par savienojumu pabeigšanu savā fiksētā publiskajā telefonu tīklā.

	<b>ECO Networks</b>
<b>SOTUS</b>	Vietējās:0,0054/0,005 (28.01.2013.) Iekšzemes:0,0054/0,005 (28.01.2013.)
<b>Tele Media</b>	Vietējās:0,0054/0,005 (09.03.2012.) Iekšzemes:0,0054/0,005 (09.03.2012.)

- SIA „Fixed Lines” (40103526479) ir noslēgusi vienu starpsavienojuma līgumu par savienojumu pabeigšanu savā fiksētā publiskajā telefonu tīklā.

	<b>Fixed Lines</b>
<b>CSC Telecom</b>	Vietējās:0,0054/0,0050 (10.09.2012.) Iekšzemes:0,0054/0,0050 (10.09.2012.)

- SIA „INTELLICA” (40103438123) ir noslēgusi piecus starpsavienojuma līgumus par savienojumu pabeigšanu savā fiksētā publiskajā telefonu tīklā.

	<b>INTELLICA</b>
<b>Latvijas Mobilais telefons</b>	Vietējās:0,0054/0,005(18.12.2012.) Iekšzemes:0,0054/0,005 (18.12.2012.)
<b>MEGATEL</b>	0,0054/0,005 (07.03.2013.)
<b>Smart Telecom</b>	0,005/0,0054 (01.08.2012.)
<b>Telegrupa Baltijā</b>	0,0054/0,005 (18.09.2012.)
<b>Telenova</b>	0,005/0,0054 (07.03.2013.)

- SIA „Latvijas Mobilais Telefons” (50003050931) ir noslēgusi 14 starpsavienojuma līgumus par savienojumu pabeigšanu savā fiksētā publiskajā telefonu tīklā.

	<b>Latvijas Mobilais Telefons</b>
<b>Baltkom TV SIA</b>	Vietējās:0,0054/0,005(13.12.2012.) Iekšzemes:0,0054/0,005 (13.12.2012.)
<b>BITE Latvija</b>	Vietējās:0,0054/0,005(10.04.2012.) Iekšzemes:0,0054/0,005 (10.04.2012.)
<b>CSC Telecom</b>	Vietējās:0,0054/0,005(20.04.2012.) Iekšzemes:0,0054/0,005 (20.04.2012.)
<b>Datagrupa.lv</b>	Vietējās:0,0054/0,005 (01.08.2012.) Iekšzemes:0,0054/0,005 (01.08.2012.)
<b>INTELLICA</b>	Vietējās:0,0054/0,005(18.12.2012.) Iekšzemes:0,0054/0,005 (18.12.2012.)

<b>Lattelecom</b>	Vietējās:0,0054/0,005 (03.10.2013.) Iekšzemes:0,0054/0,005 (03.10.2013.)
<b>Latvenergo</b>	Vietējās:0,0054/0,005(27.03.2013.) Iekšzemes:0,0054/0,005 (27.03.2013.)
<b>Latvijas dzelzceļš</b>	Vietējās:0,0054/0,005(13.11.2013.) Iekšzemes:0,0054/0,005 (13.11.2013.)
<b>Optron</b>	Vietējās:0,0054/0,005(26.11.2012.) Iekšzemes:0,0054/0,005 (26.11.2012.)
<b>Stream Networks</b>	Vietējās:0,0054/0,005 (27.06.2012.) Iekšzemes:0,0054/0,005 (27.06.2012.)
<b>Tele2</b>	Vietējās:0,0054/0,005 (22.11.2012.) Iekšzemes:0,0054/0,005 (22.11.2012.)
<b>Telegrupa Baltijā</b>	Vietējās:0,0054/0,005(11.04.2013.) Iekšzemes:0,0054/0,005 (11.04.2013.)
<b>Telekom Baltija</b>	Vietējās:0,0059/0,0054 (28.10.2011.) Iekšzemes:0,0059/0,0054 (28.10.2011.)
<b>Telia Latvija</b>	Vietējās:0,0054/0,005(13.12.2012.) Iekšzemes:0,0054/0,005 (13.12.2012.)

- SIA „MEGATEL” (40103296789) ir noslēgusi divus starpsavienojuma līgumus par savienojumu pabeigšanu savā fiksētā publiskajā telefonu tīklā.

	<b>MEGATEL</b>
<b>INTELLICA</b>	0,0054/0,005 (07.03.2013.)
<b>Master Telecom</b>	Vietējās:0,0088/0,019(01.03.2011) Iekšzemes:0,0088/0,023 (13.11.2013.)

- SIA „PREMIATEL” (41203033005) ir noslēgusi vienu starpsavienojuma līgumu par savienojumu pabeigšanu savā fiksētā publiskajā telefonu tīklā.

	<b>PREMIATEL</b>
<b>SKYCOMTEL</b>	Līgumā tarifa vērtība nav norādīta

- SIA „Radio Telecommunication Network” (40003172251) ir noslēgusi vienu starpsavienojuma līgumu par savienojumu pabeigšanu savā fiksētā publiskajā telefonu tīklā.

	<b>Radio Telecommunication Network</b>
<b>CSC Telecom</b>	Vietējās:0,01/0,014(19.04.2011.) Iekšzemes:0,01/0,014 (19.04.2011.)

- SIA „Smart Telecom” (40103291211) ir noslēgusi vienu starpsavienojuma līgumu par savienojumu pabeigšanu savā fiksētā publiskajā telefonu tīklā.

	<b>Smart Telecom</b>
<b>INTELLICA</b>	0,005/0,0054 (01.08.2012.)

- SIA „Telenet” (40003615639) ir noslēgusi piecus starpsavienojuma līgumus par savienojumu pabeigšanu savā fiksētā publiskajā telefonu tīklā.

	<b>Telenet (40003615639)</b>
<b>DAUTKOM TV</b>	Vietējās:0,0054/0,005(03.10.2012.) Iekšzemes:0,0054/0,005(03.10.2012.)
<b>Optron</b>	Vietējās:0,0054/0,005(05.10.2012.) Iekšzemes:0,0054/0,005(05.10.2012.)
<b>Baltkom TV SIA</b>	Vietējās:0,0054/0,005 (01.09.2012.) Iekšzemes:0,0054/0,005 (01.09.2012.)
<b>CSC Telecom</b>	Vietējās:0,0054/0,005 (09.11.2012.) Iekšzemes:0,0054/0,005 (09.11.2012.)
<b>IZZI</b>	Vietējās:0,00/0,00(31.08.2012.) Iekšzemes:0,00/0,00(31.08.2012.)

#### ***8.4. Numerācijas lietošanas tiesības***

Visiem 8.3.2 punktā minētiem komersantiem ir piešķirtas arī ģeogrāfiskās numerācijas lietošanas tiesības (skat tabulā Nr.5.)

**Tabula 5. Tirdzniekiem piešķirtās ģeogrāfiskās numerācijas lietošanas tiesības**

Komersanta nosaukums	Vienotais reģistrācijas Nr.	Rīgas numerācijas zonā piešķirts	Citā numerācijas zonā piešķirts	Kopā piešķirts:
Advem	40003962354	1 000		1 000
Amber Telecom	40103283869	1 000		1 000
AUGSTCELTNE	40103000117	2 000		2 000
BALTCOM TV	40003005264	50 000	11 800	61 800
BALTICOM	40003443452	10 000		10 000
CSC TELECOM	40003611196	48 200	32 000	80 200
Datagrupa.lv	40003475316	3 000	1 700	4 700
DATU TEHNOLOGIJU GRUPA	50003459811	5 000	2 900	7 900
DAUTKOM TV	41503014963		1 000	1 000
D-COM	40003642891	1 000		1 000
ECO Networks	40003356193	2 000	12 000	14 000
Fastnets	40003488645	100		100
Fixed Lines	40103526479	6 000	25 000	31 000
iLink	41203019961	200	1 000	1 200
INTELLICA	40103438123	1000		1 000
INTERNETA PASAULE	50003491261	16 000	50 000	66 000
IT GROUP	40003504193	1 000		1 000
IZZI	40003215809	10 000	9 500	19 500
Lattelecom	40003052786	822 000	1 921 000	2 743 000
Latvenergo	40003032949	8 600	24 400	33 000
Latvijas dzelzceļš	40003032065	10 000	32 000	42 000
Latvijas Mobilais Telefons	50003050931	50 000	50 000	100 000
MEGATEL	40103296789	1 000		1 000
MPE NETS	40003535278	5 000		5 000
MWTV	40003796842	10 000	23 600	33 600
OPTRON	40103066693	10 000		10 000
PREMIATEL	41203033005	2 000	4 000	6 000
Radio Telecommunication Network	40003172251	10 000	2 500	12 500
Rigatta	40003784190	5 000	2 500	7 500
SIGIS	40103046358	300		300
Smart Telecom	40103291211	500		500
SOTUS	40003404597	5 000	154 000	159 000
Stream Networks	50003913971	4 000	8 300	12 300
Tele2	40003272854	1 000		1 000
TELEGLOBAL	50103159181	10 000		10 000
Telegrupa Baltijā	40003284868	28 400	16 100	44 500
Telekom Baltija	40003454545	26 000	25 000	51 000
Telenet	40003615639	27 500	12 600	40 100
Telia Latvija	40003057571	11 000	27 500	38 500

TG Transit	40003774633	1 000		1 000
Tivi	40103241776	2 000	12 500	14 500
UNISTARS	40003482318	10 000	1 400	11 400

### ***8.5. Komersanti ar būtisku ietekmi tirgū***

Nemot vērā iepriekš minēto, Regulators nosaka šādus komersantus par komersantiem ar būtisku ietekmi Tirgū Nr.3:

- SIA „BALTCOM TV”, vienotais reģistrācijas Nr.: 40003005264;
- SIA „CSC TELECOM”, vienotais reģistrācijas Nr.: 40003611196;
- SIA „D-COM”, vienotais reģistrācijas Nr.: 40003642891;
- SIA „Datagrupa.lv”, vienotais reģistrācijas Nr.: 40003475316;
- SIA „Lattelecom”, vienotais reģistrācijas Nr.: 40003052786;
- Valsts AS „Latvijas dzelzceļš”, vienotais reģistrācijas Nr.: 40003032065;
- AS „Latvenergo”, vienotais reģistrācijas Nr.: 40003032949;
- SIA „OPTRON”, vienotais reģistrācijas Nr.: 40103066693;
- SIA „SIGIS”, vienotais reģistrācijas Nr.: 40103046358;
- AS „Telekom Baltija”, vienotais reģistrācijas Nr.: 40003454545;
- SIA „UNISTARS”, vienotais reģistrācijas Nr.: 40003482318;
- SIA „AUGSTCELTNE”, vienotais reģistrācijas Nr.: 40103000117;
- SIA „INTERNETA PASAULE”, vienotais reģistrācijas Nr.: 50003491261;
- SIA „Telia Latvija”, vienotais reģistrācijas Nr.: 40003057571;
- SIA „IZZI”, vienotais reģistrācijas Nr.: 40003215809;
- SIA „Tivi”, vienotais reģistrācijas Nr.: 40103241776;
- SIA „Telegrupa Baltijā”, vienotais reģistrācijas Nr.: 40003284868;
- SIA „IT Group, vienotais reģistrācijas Nr.: 40003504193;
- SIA „Rigatta”, vienotais reģistrācijas Nr.: 40003784190;
- SIA „Fastnets”, vienotais reģistrācijas Nr.: 40003488645;
- SIA „iLink”, vienotais reģistrācijas Nr.: 41203019961;
- SIA „Advem”, vienotais reģistrācijas Nr.: 40003962354;
- SIA „MPE NETS”, vienotais reģistrācijas Nr.: 40003535278;
- SIA „DATU TEHNOLOGIJU GRUPA”, vienotais reģistrācijas Nr.: 50003459811;
- SIA „Stream Networks”, vienotais reģistrācijas Nr.: 50003913971;
- AS „BALTICOM”, vienotais reģistrācijas Nr.: 40003443452;
- SIA „TG Transit”, vienotais reģistrācijas Nr.: 40003774633;
- SIA „TELEGLOBAL”, vienotais reģistrācijas Nr.: 50103159181;
- SIA „SOTUS”, vienotais reģistrācijas Nr.: 40003404597;
- SIA „MWTV”, vienotais reģistrācijas Nr.: 40003796842;
- SIA „AdForte”, vienotais reģistrācijas Nr.: 40103143723;
- SIA „Amber Telecom”, vienotais reģistrācijas Nr.: 40103283869;
- SIA „DAUTKOM TV”, vienotais reģistrācijas Nr.: 41503014963;
- SIA „ECO Networks”, vienotais reģistrācijas Nr.: 40003356193;
- SIA „Fixed Lines”, vienotais reģistrācijas Nr.: 40103526479;
- SIA „INTELLICA”, vienotais reģistrācijas Nr.: 40103438123;
- SIA „Latvijas Mobilais Telefons”, vienotais reģistrācijas Nr.: 50003050931;
- SIA „MEGATEL”, vienotais reģistrācijas Nr.: 40103296789;
- SIA „PREMIATEL”, vienotais reģistrācijas Nr.: 41203033005;

- SIA „Smart Telecom”, vienotais reģistrācijas Nr.: 40103291211;
- SIA „Telenet”, vienotais reģistrācijas Nr.: 40003615639;
- SIA „Radio Telecommunication Network”, vienotais reģistrācijas Nr.: 40003172251

## **9. Būtiskā ietekme tirgū**

### ***9.1.Speciālu prasību (saistību) noteikšana elektronisko sakaru komersantiem***

Saskaņā ar ESL 31.pantu Regulatoram ir tiesības, pamatojoties uz tirgus analīzes rezultātiem, piemērot, saglābāt, grozīt vai atcelt saistības komersantiem ar būtisku ietekmi konkrētajā tirgū, lai konkrētajā tirgū nodrošinātu efektīvu konkurenci.

ESL 31. panta otrā daļa nosaka, ka:

Nemot vērā ESL 31. panta pirmajā daļā minētos elektronisko sakaru pakalpojumu tirgus analīzes rezultātus, Regulators nosaka, vai konkrētajā tirgū ir efektīva konkurence. Ja tirgus analīzes rezultātā Regulators konstatē, ka tirgū nav efektīvas konkurences, tas pieņem lēmumu par analīzes rezultātā konstatētajām problēmām adekvātu un samērīgu speciālu prasību piemērošanu, saglabāšanu, grozīšanu vai atcelšanu elektronisko sakaru komersantiem Regulatora noteiktajā kārtībā.

Ja Regulators konstatē, ka tirgū ir efektīva konkurence, tas nepiemēro vai atceļ speciālās prasības elektronisko sakaru komersantiem ar būtisku ietekmi tirgū.

Nosakot konkrētas saistības un pienākumus elektronisko sakaru komersantiem, Regulators ievēro arī vispārējos EK definētos elektronisko sakaru nozares regulēšanas mērķus:

- konkurences veicināšanu;
- vienota iekšējā tirgus attīstību Eiropas Savienībā;
- Eiropas Savienības pilsoņu interešu ievērošanu.

Saskaņā ar ESL 38. panta pirmo un otro daļu:

Elektronisko sakaru komersantam ar būtisku ietekmi tirgū piekļuves vai starpsavienojumu jomā Regulators var piemērot šādas saistības:

- caurredzamības saistības,
- vienlīdzīgas attieksmes pienākums,
- atdalītas finanšu uzskaites saistības,
- tarifu regulēšanas un izmaksu aprēķināšanas saistības,
- pienākumus un saistības attiecībā uz piekļuvi elektronisko sakaru tīklam.

Regulators, uzliekot elektronisko sakaru komersantam ar būtisku ietekmi tirgū piekļuves vai starpsavienojumu jomā ESL 38. panta pirmajā daļā minētās saistības, ievēro objektivitātes, caurredzamības, samērības un vienlīdzības principus atbilstoši

risināmās problēmas būtībai un regulēšanas mērķiem. Pirms tiek pieņemts lēmums par saistību uzlikšanu, Regulators konsultējas ar elektronisko sakaru tirgus dalībniekiem.

## **9.2. Saistības**

### **9.2.1. Caurredzamības saistības**

ESL 39. panta pirmā daļa nosaka, ka Regulators, ņemot vērā tirgus analīzes rezultātus, var elektronisko sakaru komersantam ar būtisku ietekmi tirgū noteikt, grozīt vai atcelt caurredzamības saistības piekļuves vai starpsavienojumu jomā. Caurredzamības saistības var ietvert noteiktas informācijas (uzskaite, tehniskie un tīkla raksturparametri, cenu un tarifu, piekļuves un starpsavienojumu nodrošināšanas un izmantošanas nosacījumi) publiskošanas un pamatpiedāvājumu publicēšanas saistības un prasības attiecībā uz publicējamiem pamatpiedāvājumiem.

ESL 39. panta otrā daļa nosaka, ja elektronisko sakaru komersantam ar būtisku ietekmi tirgū ir noteikts vienlīdzīgas attieksmes pienākums, tad Regulators var prasīt, lai tas publicē piekļuves, starpsavienojumu, iekārtu kopīgas izmantošanas, nomāto līniju, piekļuves datu plūsmai vai atsaistītas piekļuves abonentlīnijām pamatpiedāvājumus, kuros iekļautā informācija būtu detalizēti atdalīta, un nodrošinātu, ka elektronisko sakaru komersantiem — pakalpojumu saņēmējiem nav jāmaksā par iekārtām vai aprīkojumu, kas pieprasītajam pakalpojumam nav nepieciešams.

ESL 39. panta trešā daļa nosaka, ka elektronisko sakaru komersants ar būtisku ietekmi tirgū izstrādā piekļuves vai starpsavienojumu, iekārtu kopīgas izmantošanas, nomāto līniju, piekļuves datu plūsmai vai atsaistītas piekļuves abonentlīnijām pamatpiedāvājumu Regulatora noteiktajā kārtībā un nodrošina tā publisku pieejamību.

ESL 39. panta ceturtā daļa nosaka, Regulatoram ir tiesības:

- 1) noteikt un publicēt laikrakstā "Latvijas Vēstnesis" prasības attiecībā uz piekļuves, starpsavienojumu, iekārtu kopīgas izmantošanas, nomāto līniju, piekļuves datu plūsmai vai atsaistītas piekļuves abonentlīnijām pamatpiedāvājumā ietveramo informāciju un nepieciešamo tās detalizācijas līmeni;
- 2) noteikt piekļuves, starpsavienojumu, iekārtu kopīgas izmantošanas, nomāto līniju, piekļuves datu plūsmai vai atsaistītas piekļuves abonentlīnijām pamatpiedāvājuma publicēšanas veidu;
- 3) noteikt grozījumus publicētajā piekļuves, starpsavienojumu, iekārtu kopīgas izmantošanas, nomāto līniju, piekļuves datu plūsmai vai atsaistītas piekļuves abonentlīnijām pamatpiedāvājumā, ja tā nosacījumi neatbilst Regulatora prasībām.

### **9.2.2. Vienlīdzīgas attieksmes pienākums**

ESL 40. pants nosaka, ka Regulators, ņemot vērā tirgus analīzes rezultātus, var elektronisko sakaru komersantam ar būtisku ietekmi tirgū noteikt, grozīt vai atcelt šādus vienlīdzīgas attieksmes pienākumus piekļuves vai starpsavienojumu jomā:

- 1) pienākumu piemērot līdzvērtīgus nosacījumus līdzvērtīgos apstākļos citiem elektronisko sakaru komersantiem, kuri nodrošina līdzvērtīgus elektronisko sakaru pakalpojumus;

2) pienākumu sniegt citiem elektronisko sakaru komersantiem elektronisko sakaru pakalpojumus un informāciju ar tiem pašiem nosacījumiem, ar kādiem šis elektronisko sakaru komersants pats sniedz elektronisko sakaru pakalpojumus un informāciju savām struktūrvienībām, saistītajiem uzņēmumiem vai partneriem, un tādā pašā kvalitātē.

#### **9.2.3. Atdalītas finanšu uzskaites saistības**

ESL 41. pants nosaka, ka Regulators, ņemot vērā tirgus analīzes rezultātus, var elektronisko sakaru komersantam ar būtisku ietekmi tirgū noteikt, grozīt vai atcelt pienākumu piekļuves un starpsavienojumu jomā veikt atsevišķu darbības uzskaiti.

#### **9.2.4. Tarifu regulēšanas un izmaksu aprēķināšanas saistības**

ESL 42. panta pirmā daļa nosaka, ka Regulators, ņemot vērā tirgus analīzes rezultātus, var elektronisko sakaru komersantam ar būtisku ietekmi tirgū noteikt, grozīt vai atcelt piekļuves vai starpsavienojumu tarifu regulēšanas un izmaksu aprēķināšanas saistības (tajā skaitā pienākumu tuvināt tarifus izmaksām un prasības attiecībā uz izmaksu aprēķināšanas un attiecināšanas sistēmu). Uzliekot šādas saistības, Regulators ņem vērā attiecīgā komersanta investīcijas un ļauj tam gūt samērīgu peļnu no piekļuves vai starpsavienojumu nodrošināšanā ieguldītā kapitāla atbilstoši saistītajiem riskiem.

ESL 42. panta trešā daļa nosaka, ka ja elektronisko sakaru komersantam ir pienākums tuvināt tarifus izmaksām, tad tam jāpierāda Regulatoram, ka tarifi ir balstīti uz pamatotām izmaksām, ņemot vērā peļnu par veiktajām investīcijām. Regulators izmaksu aprēķināšanai var izmantot arī citādas metodes, nevis tās, kuras izmantojis elektronisko sakaru komersants, kā arī tarifus salīdzināmos konkrētos tirgos. Regulators var pieprasīt, lai elektronisko sakaru komersants sniedz savu tarifu un izmaksu pamatojumu. Ja Regulators konstatē, ka tarifā iekļautās izmaksas nav pamatojas vai tarifi nav tuvināti izmaksām, tas ir tiesīgs apturēt šo tarifu piemērošanu un noteikt tarifu augšējo robežu vai arī uzdot elektronisko sakaru komersantam koriģēt tarifus.

ESL 42. panta ceturtā daļa nosaka, ka Elektronisko sakaru komersants ar būtisku ietekmi tirgū, kuram ir noteiktas prasības attiecībā uz izmaksu aprēķināšanas un attiecināšanas sistēmu, publisko izmaksu aprēķināšanas un attiecināšanas sistēmas aprakstu, norādot galvenās izmaksu grupas, kā arī izmaksu attiecināšanas noteikumus. Atbilstību izmaksu aprēķināšanas sistēmai pārbauda zvērināts reidents vai zvērinātu revidētu komercsabiedrību. Zvērināta revidēta ziņojumu par atbilstību noteiktajai izmaksu aprēķināšanas un attiecināšanas sistēmai elektronisko sakaru komersants publicē katru gadu.

ESL 42. panta piektā daļa nosaka, ka elektronisko sakaru komersantam ar būtisku ietekmi tirgū ir aizliegts noteikt piekļuves vai starpsavienojumu pakalpojumiem atlaides vai atlaižu apmēru atkarībā no sniegtu pakalpojumu apjoma. Regulators var dot atlauju noteikt šādas atlaides vai atlaižu apmēru, ja elektronisko sakaru komersants pierāda, ka tas tādējādi nenostādīs citus elektronisko sakaru komersantus nevienlīdzīgā stāvoklī.

#### **9.2.5. Pienākumi un saistības attiecībā uz piekļuvi elektronisko sakaru tīklam**

ESL 44. panta pirmā daļa paredz, ka ja Regulators tirgus analīzes rezultātā secina, ka piekļuves atteikums vai nepamatoti piekļuves noteikumi var kavēt ilglaicīga un konkurētspējīga mazumtirdzniecības tirgus izveidi vai tie neatbilst galalietotāju

interesēm, tai ir tiesības elektronisko sakaru komersantam ar būtisku ietekmi tirgū noteikt, grozīt vai atcelt šādas saistības:

- 1) nodrošināt trešajām personām piekļuvi noteiktiem elektronisko sakaru tīkla elementiem vai iekārtām, ieskaitot atsaistītu piekļuvi abonentlīnijām;
- 2) risināt sarunas ar elektronisko sakaru komersantiem, kuri pieprasā piekļuvi;
- 3) nepārtraukt piekļuvi tiem noteiktajiem elektronisko sakaru tīkla elementiem vai iekārtām, kuriem tā jau nodrošināta iepriekš;
- 4) nodrošināt noteiktus vairumtirdzniecības pakalpojumus trešajām personām elektronisko sakaru mazumtirdzniecības pakalpojumu sniegšanai;
- 5) nodrošināt piekļuvi tehniskajām saskarnēm vai būtiskām tehnoloģijām, kas nepieciešamas elektronisko sakaru pakalpojumu savietojamībai vai virtuālā tīkla pakalpojumiem;
- 6) nodrošināt iespēju izvietot elektronisko sakaru tīklu nodrošināšanai izmantotajās telpās noteiktus elektronisko sakaru tīkla elementus vai nodrošināt cita veida infrastruktūras objektu kopīgu izmantošanu (tajā skaitā kabeļu kanalizācijas, elektronisko sakaru tīklu nodrošināšanai izmantoto ēku vai antenu mastu un torņu kopīgu izmantošanu);
- 7) sniegt noteiktus elektronisko sakaru pakalpojumus (tajā skaitā tādus pakalpojumus, kas nepieciešami intelektuālā tīkla pakalpojumiem vai viesabonēšanai mobilajos elektronisko sakaru tīklos), kas nepieciešami, lai lietotājiem nodrošinātu pilnīgu elektronisko sakaru pakalpojumu savietojamību;
- 8) nodrošināt piekļuvi darbības atbalstsistēmām vai līdzīgām programmatūras sistēmām, kas nepieciešamas, lai uzturētu godīgu konkurenci elektronisko sakaru pakalpojumu sniegšanā;
- 9) savstarpēji savienot elektronisko sakaru tīklus vai elektronisko sakaru tīklu elementus vai iekārtas

ESL 44. panta otrā daļa paredz, ka Regulators nosaka prasības attiecībā uz piekļuves, starpsavienojumu iekārtu kopīgas izmantošanas, nomāto līniju, piekļuves datu plūsmai un atsaistītas piekļuves abonentlīnijām pamatpiedāvājumos iekļaujamo informāciju un šo pamatpiedāvājumu publicēšanu.

### ***9.3. Elektronisko sakaru komersanti ar BIT***

#### **9.3.1. SIA „Lattelecom” piemērotās saistības**

Ņemot vērā tirgus analīzes rezultātus, Regulators neuzskata, ka ir nepieciešams grozīt vai atcelt SIA „Lattelecom” ar Lēmumu Nr.172 noteiktās saistības un pienākumus vai noteikt jaunas saistības un pienākumus.

##### *1. Pienākumi un saistības attiecībā uz piekļuvi elektronisko sakaru tīklam*

Piekļuves tirgus trūkums ir būtisks šķērslis ienākšanai Ieteikumā minētajā Tirgū Nr.3. Piekļuves pienākuma noteikšanas mērķis komersantam ar būtisku ietekmi tirgū ir šī šķēršļa likvidācija.

## 2. *Caurredzamības saistības*

Caurredzamības saistība nodrošina skaidrus pasākumu plānošanas apstākļus komersantiem, kas pieprasī starpsavienojumu pakalpojumus no SIA „Lattelecom”. Zinot iespējamās izmaksas, komersanti var plānot starpsavienojuma ekspluatācijas uzsākšanu un arī ienākšanu tirgū, vai balstoties uz ekonomiskiem apsvērumiem plānot to turpmāko attīstību.

## 3. *Vienlīdzīgas attieksmes pienākums*

Ievērojot vienlīdzīgas attieksmes pienākumu, SIA „Lattelecom” nodrošina, ka tā būtiskā ietekme tirgū, netiek izmantota, lai:

- īstenotu nevienlīdzīgu attieksmi pret citiem komersantiem salīdzinājumā ar SIA „Lattelecom” struktūrvienībām vai saistītajiem komersantiem
- kropļotu citu komersantu konkurētspēju vai, lai negatīvi ietekmētu konkurences apstākļus tirgū.

## 4. *Tarifu regulēšanas un izmaksu aprēķināšanas saistības*

Starpsavienojumu tarifs ir būtisks izmaksu komponenti ikvienam komersantam - gan fiksētās izmaksas (tīklu starpsavienojuma līnijas izmaksas), gan mainīgās izmaksas (starpsavienojumu pakalpojumu tarifi). Piemērojot citiem komersantiem augstus tarifus komersants ar būtisku ietekmi situācijā, kad tarifi nebūtu regulēti, varētu radīt šķēršļus ienākšanai starpsavienojumu tirgos. Papildus komersants ar BIT varētu izmantot nepietiekamo cenu starpību (starpsavienojumu izmaksas vairumtirdzniecības pusē un piemēram galalietotāja balss telefonijas cenas mazumtirdzniecības pusē), lai ierobežotu konkurenci un kavētu komersantiem ienākšanu vai attīstību tirgū.

Tarifu regulēšana var nodrošināt, ka SIA „Lattelecom”, pirmkārt, nevar izmantot nepietiekamo cenu starpību un, otrkārt, garantēt SIA „Lattelecom” izmaksu un peļņas uzraudzību.

## 5. *Atdalītas finanšu uzskaites saistības*

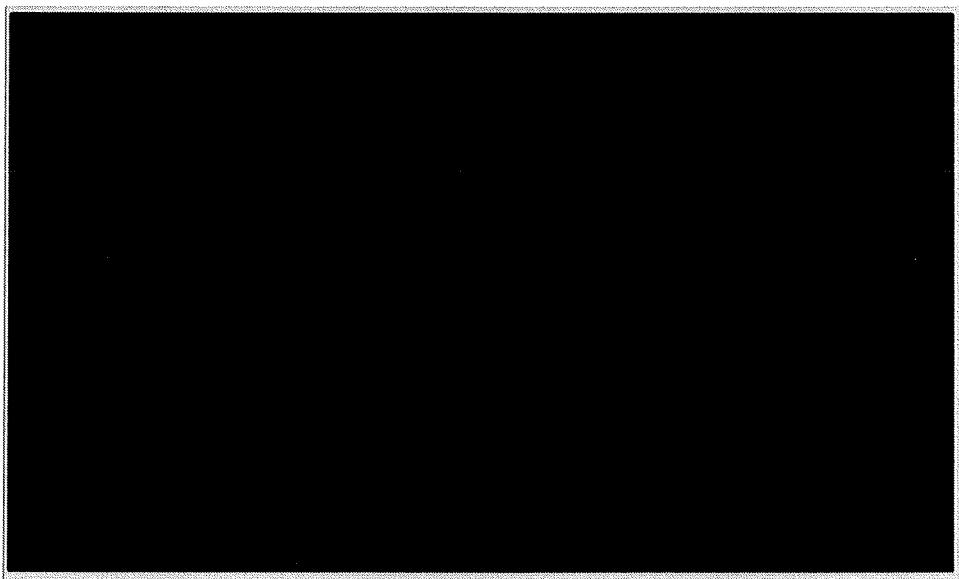
Atdalītas finanšu uzskaites saistības ierobežo, komersanta ar būtisku ietekmi tirgū iespējas neievērot vienlīdzīgas attieksmes saistības. Tam papildus, atdalīta finanšu uzskaites saistība dod Regulatoram iespējas kontrolēt tarifu regulēšanas noteikumu ievērošanu. Piemēram, Regulators var izvērtēt, vai komersants ar būtisku ietekmi tirgū izmanto šķērssubsidēšanu starp regulētēm un neregulētēm pakalpojumiem.

### **9.3.2. SIA „Lattelecom” saistību efektivitātes analīze**

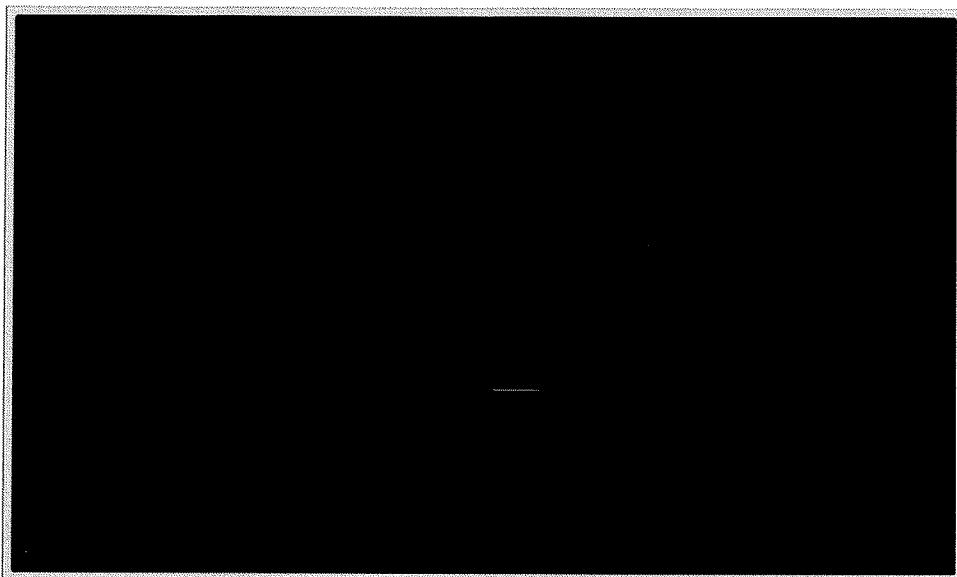
Virkne no SIA „Lattelecom” ar Lēmumu Nr.172 uzlikto saistību jau bija spēkā pirms pirmā tirgus analīzes apļa noslēgšanas. Regulators jau 2003.gadā saskaņā ar likumu „Par telekomunikācijām” apstiprināja SIA „Lattelecom” starpsavienojuma pamatpiedāvājuma līgumu, ko SIA „Lattelecom” publicēja tīmekļa vietnē normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā. Regulators 2009. gada 14.oktobra lēmumā Nr. 285 “Par sabiedrības ar ierobežotu atbildību „Lattelecom” savienojuma pabeigšanas tarifa augšējo robežu 2010.-2012.gadā” atkārtoti lēma par SIA „Lattelecom” savienojumu pabeigšanas tarifiem.

Kopš tā laika, kad stājās spēkā Lēmums Nr.172 par SIA „Lattelecom” regulēšanu, SIA „Lattelecom” tirgus daļa Tirgū Nr.3 pakāpeniski samazinājās, bet tā joprojām ir augsta (skatīt attēlu Nr.3 un Nr.4).

**Attēls 3. SIA „Lattelecom” tirgus daļa pēc ieņēmumiem Tirgū Nr.3**

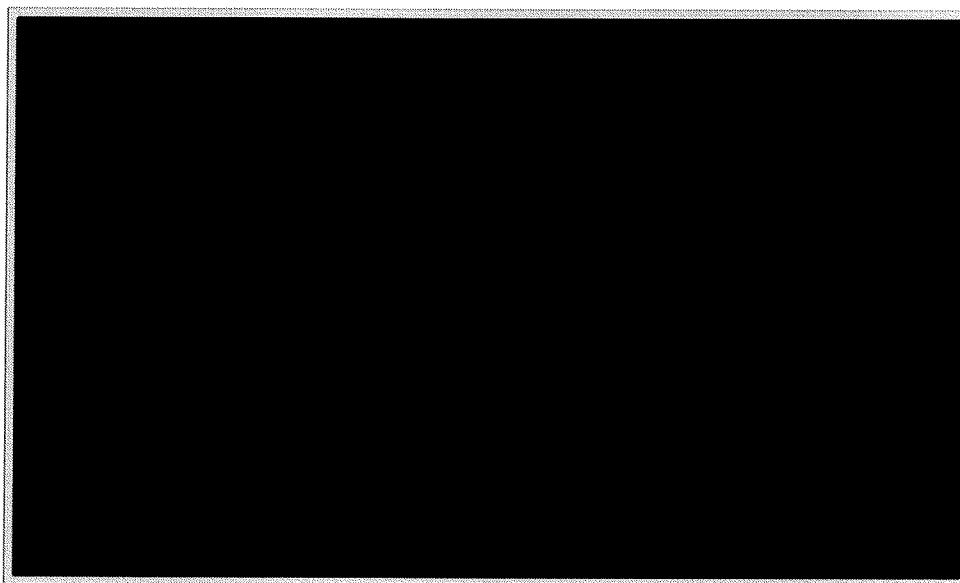


**Attēls 4. SIA „Lattelecom” tirgus daļa pēc minūtēm Tīrgū Nr.3**

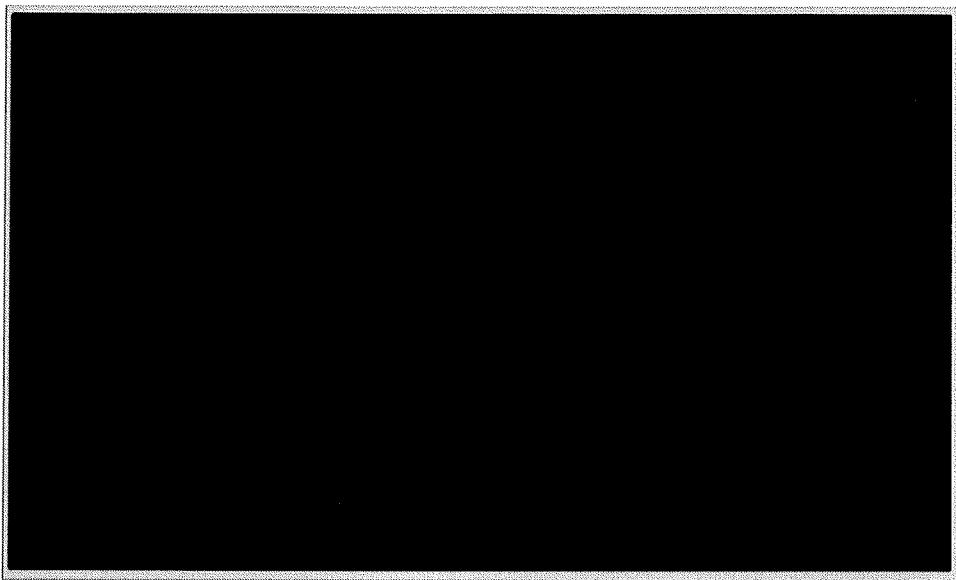


Cita ar SIA „Lattelecom” samērojama komersanta Tīrgū Nr.3 pagaidām nav. Otrs lielākais komersants (SIA „BALTKOM TV”) kontrolē mazāk nekā █ no tirgus.

**Attēls 5. Citu komersantu tirgus daļas pēc ieņēmumiem Tīrgū Nr.3**



**Attēls 6. Citu komersantu tirgus daļas pēc minūtēm Tirgū Nr.3**



Nemot vērā SIA „Lattelecom” starpsavienojumu līgumu skaitu, kuros ietvertas Regulatora noteiktās starpsavienojumu pabeigšanas tarifu augšējās vērtības (skatīt tabulu Nr.6), Regulators konstatē, ka caurredzamības saistība publicēt starpsavienojumu pamatpiedāvājumu ir efektīvs līdzeklis, lai nodrošinātu skaidrus pasākumu plānošanas apstākļus citiem komersantiem un neļautu SIA „Lattelecom” izmantot savu BIT un īpatsvaru Tirgū Nr.3.

**Tabula 6. SIA „Lattelecom” starpsavienojumu līgumi**

Līdzējs	Savienojumu pabeigšanas tarifs
AUGSTCELTNE	Vietējās:0,0054/0,005 (15.02.2012.) Iekšzemes:0,0054/0,005 (15.02.2012.)
Baltcom TV SIA	Vietējās:0,0054/0,005 (27.02.2012.) Iekšzemes:0,0054/0,005 (27.02.2012.)
CSC Telecom	Vietējās:0,0054/0,005 (14.02.2012.) Iekšzemes:0,0054/0,005 (14.02.2012.)
D - COM	Vietējās:0,0054/0,005 (15.02.2012.) Iekšzemes:0,0054/0,005 (15.02.2012.)
Datagrupa.lv	Vietējās:0,0054/0,005 (21.03.2012.) Iekšzemes:0,0054/0,005 (21.03.2012.)

ECO Networks	Vietējās:0,0054/0,005 (24.09.2013.) Iekšzemes:0,0054/0,005 (24.09.2013.)
IT-N-TI	Pārjaunojuma līgums 25.09.2012. uz TELENET (40003615639)
Latvenergo	Vietējās:0,0054/0,005 (01.02.2012.) Iekšzemes:0,0054/0,005 (01.02.2012.)
Latvijas dzelzceļš	Vietējās:0,0054/0,005 (12.03.2012.) Iekšzemes:0,0054/0,005 (12.03.2012.)
Latvijas Mobilais telefons	Vietējās:0,0054/0,005 (03.10.2013.) Iekšzemes:0,0054/0,005 (03.10.2013.)
MEGATEL	Vietējās:0,0054/0,005 (25.09.2012.)
RADIOKOMS	Vietējās:0,0054/0,005 (27.02.2012.) Iekšzemes:0,0054/0,005 (27.02.2012.)
SOTUS	Vietējās:0,0054/0,005 (23.02.2012.) Iekšzemes:0,0054/0,005 (23.02.2012.)
Telefant	Vietējās:0,0054/0,005 (21.02.2012.)
Telegroupa Baltijā	Vietējās:0,0054/0,005 (01.02.2012.) Iekšzemes:0,0054/0,005 (01.02.2012.)
Telekom Baltija	Vietējās:0,0054/0,005 (13.04.2012.)
Telenet	Vietējās:0,0054/0,005 (07.05.2012.) Iekšzemes:0,0054/0,005 (07.05.2012.)
Telia Latvija	Vietējās:0,0054/0,005 (27.02.2012.) Iekšzemes:0,0054/0,005 (27.02.2012.)

Regulators konstatē, ka SIA „Lattelecom” piemērotās saistības un pienākumi ir efektīvi un ierobežo SIA „Lattelecom” iespējas, izmantot savu dominējošo stāvokli Tīrgū Nr.3. Tomēr Tīrgū Nr.3 joprojām nepastāv ilgtspējīga konkurence. SIA „Lattelecom” noteiktās saistības un pienākumi ir joprojām nepieciešamas konkurences nostiprināšanai, bet to atcelšana kaitētu konkurences situācijai apskatāmajā Tīrgū Nr.3 un saistītajos mazumtirdzniecības tirgos.

Nemot vērā situāciju Tīrgū Nr.3 Regulators konstatē, ka

- nav nepieciešams noteikt SIA „Lattelecom” jaunas saistības un pienākumus;

- nav nepieciešams grozīt vai atcelt SIA „Lattelecom” ar Lēmumu Nr.172 noteiktās saistības.

### **9.3.3. Citi komersanti ar būtisku ietekmi tirgū**

Citiem komersantiem ar būtisku ietekmi Tirgū Nr.3 līdz šim tika piemērotas tikai caurredzamības un tarifu regulēšanas saistības.

#### *Caurredzamības saistības*

Saistība ierobežo komersanta ar BIT iespējas izmantot BIT un samazina ekonomiskās barjeras ienākšanai tirgū.

Komersantiem, kuri plāno ienākt Tirgū Nr.3 saistība nodrošinās skaidru priekšstatu par plānotajām izmaksām.

Caurredzamības saistība izstrādāt un publicēt starpsavienojuma pamatpiedāvājumus iepriekš minētajiem komersantiem ir nesamērīgs. Nemot vērā iepriekš minēto ieņēmumu īpatsvaru, pamatpiedāvājumu izstrāde un publiskošana uzskatāma par pārlieku lielu slogu un varētu veidot jaunus šķēršļus ienākšanai tirgū.

#### *Tarifu regulēšanas saistības*

Starpsavienojumu tarifs ir būtisks izmaksu komponenti ikviens komersantam - gan fiksētās izmaksas (tīklu starpsavienojuma līnijas izmaksas), gan mainīgās izmaksas (starpsavienojumu pakalpojumu tarifi). Piemērojot citiem komersantiem augstus tarifus komersants ar būtisku ietekmi situācijā, kad tarifi nebūtu regulēti, varētu radīt šķēršļus ienākšanai starpsavienojumu tirgos. Papildus komersants ar būtisku ietekmi tirgū var izmantot nepietiekamo cenu starpību (starpsavienojumu izmaksas vairumtirdzniecības pusē un piemēram galalietotāja balss telefonijas cenas mazumtirdzniecības pusē), lai ierobežotu konkurenci un kavētu komersantiem ienākšanu vai attīstību tirgū.

Līdz ar to ir nepieciešams noteikt citiem komersantiem ar BIT savienojuma pabeigšanas savā elektronisko sakaru tīklā tarifu augšējo robežu līdzvērtīgā līmenī kā SIA „Lattelecom”.

Tarifu regulēšana nodrošinās, ka citi komersanti ar BIT nevar izmantot nepietiekamo cenu starpību.

Regulators novēros, vai kādu saistību un pienākumu piemērošana vai nepiemērošana neveido problēmas konkrētajā tirgū vai netiek ierobežota konkurences attīstība. Nemot vērā tirgus attīstību, Regulatoram ir tiesības piemērot jaunas, atcelt vai grozīt esošās saistības un pienākumi komersantiem ar BIT.

#### *Pienākumi un saistības attiecībā uz piekļuvi elektronisko sakaru tīklam*

Iepriekšējās Tirgus Nr.3 analīzes kārtās Regulators nebija piemērojis alternatīvajiem Komersantiem pienākumus un saistības attiecībā uz piekļuvi elektronisko sakaru tīklam. Regulators šādu lēmumu pamatoja ar to, ka saskaņā ar ESL 36.pantu Regulatoram jau ir tiesības noteikt elektronisko sakaru komersantiem, kuri nodrošina galalietotājiem nepieciešamo piekļuvi, saistības piekļuves un starpsavienojumu jomā, lai nodrošinātu, ka viena publiskā elektronisko sakaru tīkla galalietotāji var sazināties ar cita publiskā elektronisko sakaru tīkla galalietotājiem. Eiropas Komisija tomēr aicināja Regulatoru piemērot arī alternatīvajiem komersantiem piekļuves nodrošināšanas saistības efektīvai

piekļuvei, jo Regulatora *ex post (pēc fakta)* iejaukšanās Tirgū Nr.3 var nebūt pietiekami savlaicīga, lai novērstu piekļuves liegšanu, kas negatīvi ietekmē lietotājus. Regulators, izvērtējot Eiropas Komisijas argumentus piekļuves saistības piemērošanai, ņemot vērā Tirgus Nr.3 analīzes rezultātus secina, ka pienākumi un saistības attiecībā uz piekļuvi elektronisko sakaru tīklam ir piemērojamas arī visiem pārējiem komersantiem ar būtisku ietekmi Tirgū Nr.3.

Nosakot arī pārējiem komersantiem piekļuves saistības Regulators nosaka Komersantam saistību nodrošināt citiem komersantiem starpsavienojumu un piekļuvi elektronisko sakaru tīklam vai ar to saistītiem elementiem tā, lai citiem elektronisko sakaru komersantiem būtu iespēja saņemt savienojumu pabeigšanas Komersanta tīklā pakalpojumus un vismaz šādus pakalpojumus:

- elektronisko sakaru tīklu starpsavienojuma līnijas ierīkošana savienojumu pabeigšanas nodrošināšanai;
- elektronisko sakaru tīklu starpsavienojuma līnijas abonēšana savienojumu pabeigšanas nodrošināšanai;
- kopēja izvietošana savienojumu pabeigšanas nodrošināšanai;
- ieejas atvēršana vai slēgšana uz numuru vai numuru diapazonu savienojumu pabeigšanas nodrošināšanai;
- signalizācija savienojumu pabeigšanas nodrošināšanai;
- tehnisko iespēju novērtēšana savienojumu pabeigšanas nodrošināšanai;
- tehniskā ierīkošana, lai nodrošinātu savienojumu pabeigšanu Komersanta tīklā;
- savienojuma ierīkošana savienojumu pabeigšanai Komersanta tīklā.

#### *Citas saistības*

Regulators uzskata, ka piemērot citas saistības un pienākumus citiem komersantiem ar būtisku ietekmi Tirgū Nr.3 nav nepieciešams, jo:

- citiem komersantiem ar BIT noteiktās saistības ir efektīvas un samērīgas, lai nodrošinātu, ka cits komersants ar BIT nevar izmantot savu izņēmuma stāvokli. Līdz ar to nepastāv nepieciešamība piemērot citas saistības
- ņemot vērā komersantu īpatsvaru, tas būtu pārlieku liels slogs un varētu veidot jaunus šķēršļus ienākšanai tirgū.
- Nav nepieciešams uzlikt vienlīdzīgas attieksmes pienākums:

Vienlīdzīgas attieksmes saistības varētu pat ierobežot iepriekš minētajiem komersantiem ar BIT konkurences spējas. Pirmkārt vienlīdzīgas attieksmes pienākums kavē to ka minētie komersanti ar BIT attīsta un izmanto savstarpēji jaunus tarifu modeļus, piemēram „savienojumu pabeigšana bez maksas” (angļu val. - *bill and keep*). Izmantojot šo modeli, komersanti ar apmēram līdzīgu noslodzes apjomu var vienoties atteikties no savienojumu pabeigšanas maksas aprēķināšanas, lai ietaupītu uzskaites izmaksas. No vienlīdzīgas attieksmes saistības var rasties šāda situācija: komersants A vienojas ar komersantu C par „savienojumu pabeigšanu bez maksas”, jo abiem ir līdzīgu noslodzes. Pēc tam komersants B, uz kura tīklu komersants A maršrutē lielāku noslodzes apjomu nekā komersants B uz komersanta A tīklu, pieprasā, pamatojoties uz vienlīdzīgas attieksmes principu, no komersanta B „savienojumu pabeigšanu bez maksas”. Gadījumā, ja komersants A ir spiests tam piekrist, tas nonāk situācijā, kur tas cietīs zaudējumus un varbūt pat konkurētspēju.

- Otrkārt, maziem komersantiem ir lielākas tīkla izmaksas par vienu maršrutēto minūti, jo šiem komersantiem pietrūkst mēroga un apjoma ekonomikas salīdzinot ar, piemēram, SIA „Lattelecom”. Tādā gadījumā vienlīdzīgas attieksmes saistības varētu kavēt mazo komersantu iespēju segt savas izmaksas. Citiem komersantiem iespēja pieprasīt no SIA „Lattelecom” lielākus savienojumu pabeigšanas tarifus nav pamatota.

#### **9.3.4. Komersanti, kuri neSEN ienāca tirgū (jaunienācēji):**

Ņemot vērā tirgus analīzes rezultātus, Regulators uzskata, ka nepieciešams noteikt saistības šādiem komersantiem:

- SIA „AdForte”, vienotais reģistrācijas Nr.: 40103143723;
- SIA „Amber Telecom”, vienotais reģistrācijas Nr.: 40103283869;
- SIA „DAUTKOM TV”, vienotais reģistrācijas Nr.: 41503014963;
- SIA „ECO Networks”, vienotais reģistrācijas Nr.: 40003356193;
- SIA „Fixed Lines”, vienotais reģistrācijas Nr.: 40103526479;
- SIA „INTELLICA”, vienotais reģistrācijas Nr.: 40103438123;
- SIA „Latvijas Mobilais Telefons”, vienotais reģistrācijas Nr.: 50003050931;
- SIA „MEGATEL”, vienotais reģistrācijas Nr.: 40103296789;
- SIA „PREMIATEL”, vienotais reģistrācijas Nr.: 41203033005;
- SIA „Smart Telecom”, vienotais reģistrācijas Nr.: 40103291211;
- SIA „Telenet”, vienotais reģistrācijas Nr.: 40003615639;
- SIA „Radio Telecommunication Network”, vienotais reģistrācijas Nr.: 40003172251.

Iepriekš minētajiem komersantiem, ņemot vērā to īpatsvaru tirgū salīdzinoši ar jau esošajiem elektronisko sakaru komersantiem ar BIT, Regulators uzskata, ka samērīgi un atbilstoši tirgus situācijai būtu noteikt šādas saistības:

##### *1. Caurredzamības saistības*

1. Komersants ar BIT publisko un iesniedz Regulatoram starpsavienojumu tarifus vismaz desmit dienas pirms to stāšanās spēkā.
2. Komersants ar BIT publicē un iesniedz Regulatoram informāciju par šādiem starpsavienojumu pakalpojumu tarifiem:
  1. savienojuma ierīkošana to pabeigšanai komersanta elektronisko sakaru tīklā;
  2. par savienojuma minūtes pabeigšanu.

Saistība ierobežo komersanta ar BIT iespējas izmantot BIT un samazina ekonomiskās barjerās ienākšanai tirgū.

Komersantiem, kuri plāno ienākt Tirgū Nr.3 saistība nodrošinās skaidru priekšstatu par plānotajām izmaksām.

Caurredzamības saistība izstrādāt un publicēt starpsavienojuma pamatpiedāvājumus iepriekš minētajiem komersantiem ir nesamērīgs. Ņemot vērā iepriekš minēto ieņēmumu īpatsvaru pamatpiedāvājumu izstrāde un publiskošana uzskatāma par pārlieku lielu slogu un varētu veidot jaunus šķēršļus ienākšanai tirgū.

Regulators novēros, vai kādu saistību un pienākumu piemērošana vai nepiemērošana neveido problēmas konkrētajā tirgū vai netiek ierobežota konkurences attīstība. Nemot vērā tirgus attīstību, Regulatoram ir tiesības piemērot jaunas, atcelt vai grozīt esošās saistības un pienākumus komersantiem ar BIT.

## 2. Tarifu regulēšanas saistības

Starpsavienojumu tarifs ir būtisks izmaksu komponenti ikvienam komersantam - gan fiksētās izmaksas (tīklu starpsavienojuma līnijas izmaksas), gan mainīgās izmaksas (starpsavienojumu pakalpojumu tarifi). Piemērojot citiem komersantiem augstus tarifus komersants ar būtisku ietekmi situācijā, kad tarifi nebūtu regulēti, varētu radīt šķēršļus ienākšanai starpsavienojumu tirgos. Papildus komersants ar BIT varētu izmantot nepietiekamo cenu starpību (starpsavienojumu izmaksas vairumtirdzniecības pusē un piemēram galalietotāja balss telefonijas cenas mazumtirdzniecības pusē), lai ierobežotu konkurenci un kavētu komersantiem ienākšanu vai attīstību tirgū.

Līdz ar to ir nepieciešams noteikt citiem komersantiem ar BIT savienojuma pabeigšanas savā elektronisko sakaru tīklā tarifu bez pievienotās vērtības nodokļa augšējo robežu līdzvērtīgā līmenī kā SIA „Lattelecom”.

Tarifu regulešana nodrošinās, ka citi komersanti ar BIT nevar izmantot nepietiekamo cenu starpību.

## 3. Pienākumi un saistības attiecībā uz piekļuvi elektronisko sakaru tīklam

EK aicināja Regulatoru piemērot arī alternatīvajiem komersantiem piekļuves nodrošināšanas saistības efektīvai piekļuvei, jo Regulatora *ex post (pēc faktā)* iejaukšanās Tirgū Nr.3 (saskaņā ar ESL 36.pantu) var nebūt pietiekami savlaicīga, lai novērstu piekļuves liegšanu, kas negatīvi ietekmē lietotājus. Regulators, izvērtējot Eiropas Komisijas argumentus piekļuves saistības piemērošanai, nemot vērā Tirgus Nr.3 analīzes rezultātus secina, ka pienākumi un saistības attiecībā uz piekļuvi elektronisko sakaru tīklam ir piemērojamas arī Komersantiem, kuri nesen uzsākuši sniegt Tirgus Nr.3 pakalpojumus.

Nosakot arī pārējiem komersantiem piekļuves saistības Regulators nosaka Komersantam saistību nodrošināt citiem komersantiem starpsavienojumu un piekļuvi elektronisko sakaru tīklam vai ar to saistītiem elementiem tā, lai citiem elektronisko sakaru komersantiem būtu iespēja saņemt savienojumu pabeigšanas Komersanta tīklā pakalpojumus un vismaz šādus pakalpojumus:

- elektronisko sakaru tīklu starpsavienojuma līnijas ierīkošana savienojumu pabeigšanas nodrošināšanai;
- elektronisko sakaru tīklu starpsavienojuma līnijas abonēšana savienojumu pabeigšanas nodrošināšanai;
- kopēja izvietošana savienojumu pabeigšanas nodrošināšanai;
- ieejas atvēršana vai slēgšana uz numuru vai numuru diapazonu savienojumu pabeigšanas nodrošināšanai;
- signalizācija savienojumu pabeigšanas nodrošināšanai;
- tehnisko iespēju novērtēšana savienojumu pabeigšanas nodrošināšanai;
- tehniskā ierīkošana, lai nodrošinātu savienojumu pabeigšanu Komersanta tīklā; savienojuma ierīkošana savienojumu pabeigšanai Komersanta tīklā.

## 4. Citas saistības

Regulators uzskata, ka piemērot citas saistības un pienākumus iepriekš minētajiem komersantiem nav nepieciešams, jo:

- ņemot vērā komersantu īpatsvaru, tas būtu pārlieku liels slogs un varētu veidot jaunus šķēršļus ienākšanai tirgū.
- Īpaši nav nepieciešams uzlikt vienlīdzīgas attieksmes pienākumus:  
Vienlīdzīgas attieksmes pienākumi varētu pat ierobežot iepriekš minētajiem komersantiem ar BIT konkurences spējas. Pirmkārt vienlīdzīgas attieksmes pienākums kavē to, ka minētie komersanti ar BIT attīsta un izmanto savstarpēji jaunus tarifu modeļus, piemēram „savienojumu pabeigšana bez maksas” (angļu val. – *bill and keep*). Izmantojot šo modeli, komersanti ar apmēram līdzīgu noslodžu apjomu var vienoties attiekties no savienojumu pabeigšanas maksas aprēķināšanas, lai ietaupītu uzskaites izmaksas. No vienlīdzīgas attieksmes saistības var rasties šāda situācija: komersants A vienojas ar komersantu C par „savienojumu pabeigšanu bez maksas”, jo abiem ir līdzīgas noslodzes. Pēc tam komersants B, uz kura tīklu komersants A maršrutē lielāku noslodzes apjomu nekā komersants B uz komersanta A tīklu, pieprasā, pamatojoties uz vienlīdzīgas attieksmes principu, no komersanta B „savienojumu pabeigšanu bez maksas”. Gadījumā, ja komersants A ir spiests tam piekrist, tas nonāk situācijā, kur tas cietīs zaudējumus un varbūt pat konkurētspēju.

Otrkārt, maziem komersantiem ir lielākas tīkla izmaksas par vienu maršrutēto minūti, jo šiem komersantiem pietrūkst mēroga un apjoma ekonomikas salīdzinot ar, piemēram, SIA „Lattelecom”. Tādā gadījumā vienlīdzīgas attieksmes saistības varētu kavēt mazo komersantu iespēju segt savas izmaksas. Citiem komersantiem iespēja pieprasīt no SIA „Lattelecom” lielākus savienojumu pabeigšanas tarifus nav pamatota.

### **9.3.5. Komersanti, kuriem noteiktās saistības nepieciešams atcelt**

Nemot vērā tirgus analīzes rezultātus, Regulators uzskata, ka nepieciešams atcelt desmit komersantiem ar Regulatora lēmumu noteiktās saistības.

- SIA „10 1/2”, vienotais reģistrācijas Nr.: 40103153562;
- SIA „ECO Solutions”, vienotais reģistrācijas Nr.: 40003854799;
- SIA „ESTERIA 79”, vienotais reģistrācijas Nr.: 40103199981;
- SIA „HIG Serviss Baltija”, vienotais reģistrācijas Nr.: 40003374682;
- SIA „Master Telecom”, vienotais reģistrācijas Nr.: 40003684039;
- SIA „Telecentrs”, vienotais reģistrācijas Nr.: 40003408512;
- SIA „TELEFANT”, vienotais reģistrācijas Nr.: 40003733368;
- SIA „TeleMedia”, vienotais reģistrācijas Nr.: 40003088406;
- SIA „IT-N-TI”, vienotais reģistrācijas Nr.: 40003571724;
- SIA „FINORS TELEKOM”, vienotais reģistrācijas Nr.: 40003620146.

## **10. Nacionālā konsultācija**

Šī ziņojuma publiskojamā versija tika publicēta Regulatora tīmekļa vietnē paredzot mēnesi priekšlikumu un komentāru sniegšanai. Atbilstošs paziņojums par konsultāciju uzsākšanu 2014.gada 24.februārī tika publicēts oficiālajā izdevumā „Latvijas Vēstnesis”. SIA „Lattelecom” un SIA „Latvijas Mobilais Telefons iesniedza Regulatoram priekšlikumus vai komentārus par šajā ziņojumā analizēto.

SIA „Lattelecom” „atzinīgi vērtē plānoto piekļuves saistību piemērošanu visiem būtiskas ietekmes komersantiem, jo pēdējo gadu prakse rāda, ka vairāki komersanti izmanto piekļuves saistību neesamību, lai izvairītos no tieša starpsavienojuma realizācijas”. Tomēr SIA „Lattelecom” aicina piemērot visiem komersantiem ar būtisku ietekmi Tīrgū Nr.3 papildus saistības publicēt un iesniegt Regulatoram informāciju par savienojuma ierīkošanas, abonēšanas un uzturēšanas tarifiem un tuvināt šo tarifus pakalpojumu sniegšanas izmaksām. Regulators uzskata, ka šādu saistību piemērošana visiem komersantiem ar būtisku ietekmi Tīrgū Nr.3 būtu nelietderīga un tas radītu nesamērīgu slogu komersantiem. Regulators uzskata, ka spēkā esošā strīdu izšķiršanas kārtība ir vairāk piemērota šāda rakstura konkurences problēmu risināšanai.

SIA „Latvijas Mobilais Telefons” atzinīgi vērtē faktu, ka ir identificētas būtiskākās konkurences problēmas savienojumu pabeigšanas tīrgos tomēr SIA „Latvijas Mobilais Telefons” uzskata, ka paredzētais saistību apjoms būtu paplašināms, lai novērstu tīrgū pastāvošo negatīvo praksi. SIA „Latvijas Mobilais Telefons” uzskata, ka komersantu saraksts, kuriem nepieciešams piemērot saistības papildināms ar vēl diviem komersantiem: SIA „Radio Telecommunication Network” un SIA „Camel Mobile”. Regulators ņem vērā SIA „Latvijas Mobilais Telefons” viedokli par saistību piemērošanas nepieciešamību SIA „Radio Telecommunication Network”. Regulators secina, ka SIA „Camel Mobile” tomēr neatbilst kritērijiem, kuri nepieciešami, lai to atzītu par komersantu ar būtisku ietekmi Tīrgū Nr.3, jo SIA „Camel Mobile” ir noslēgti starpsavienojuma līgumi par savienojuma pabeigšanu SIA „Camel Mobile” mobilajā tīklā un tie neattiecas uz Tīrgus Nr.3 pakalpojumiem. Tāpat SIA „Latvijas Mobilais Telefons” aicina papildināt komersantiem piemērojamo saistību sarakstu ar saistību tuvināt starpsavienojuma ierīkošanas tarifu izmaksām, saistību publicēt un paziņot Regulatoram starpsavienojuma ierīkošanas tarifu kā arī saistību no visiem komersantiem ieturēt vienādu maksu par starpsavienojuma ierīkošanu. Regulators uzskata, ka konkurences problēmas, kuras rada negodprātīgi starpsavienojumu ierīkošanas tarifi vai noteikumi labāk risināmas spēkā esošajā strīdu izšķiršanas kārtībā nevis piemērojot saistības visiem komersantiem ar būtisku ietekmi Tīrgū Nr.3.

## **11. Konkurences padomes viedoklis**

2014.gada 22.februārī Regulators nosūtīja šo ziņojumu Konkurences padomei priekšlikumu un komentāru sniegšanai. Konkurences padome atbildēja un norādīja, ka tai nav komentāru, priekšlikumu vai iebildumu par tīrgus definīciju, tīrgus analīzes rezultātiem un piemērotajām saistībām.

## **12. Secinājumi**

Nemot vērā, ka:

- situācija savienojumu pabeigšanas pakalpojumu fiksētajos elektronisko sakaru tīklā tīrgos pēdējos gados mainījās nedaudz;
- SIA „Lattelecom” tīrgus daļas Tīrgū Nr.3 joprojām bija dominējošas (█████ pēc ieņēmumiem (2012.gadā) un █████ pēc minūtēm (2011.gadā));
- SIA „Lattelecom” tīrgus daļas savienojumu pabeigšanas pakalpojumu fiksētajos elektronisko sakaru tīklā tīrgos ir samazinājušās no 2005.gada līdz

2011.gadam par [REDACTED] procentpunktiem pēc ieņēmumiem un par [REDACTED] procentpunktu pēc savienojuma pabeigšanas minūtēm;

- otrā lielākā tirgus dalībnieka SIA „BALTKOM TV SIA” tirgus daļas savienojumu pabeigšanas pakalpojumu fiksētajos elektronisko sakaru tīklā tirgos bija daudz mazākas ([REDACTED] pēc ieņēmumiem (2012.gadā) un [REDACTED] pēc minūtēm (2011.gadā));
- saskaņā ar Regulatora metodoloģiju par komersantu ar būtisku ietekmi Tirgū Nr.3 tiek noteikts katrs komersants, kuram ir vismaz viens starpsavienojuma līgumus par savienojumu pabeigšanas pakalpojumiem fiksētajos elektronisko sakaru tīklas un ģeogrāfiskās numerācijas lietošanas tiesības, kā rezultātā par tirgus dalībniekiem kļuvuši vairāki komersanti, kas uzsākuši nodrošināt savienojumu pabeigšanas pakalpojumus fiksētajos elektronisko sakaru tīklas kopš iepriekšējās tirgus analīzes kārtas;
- desmit komersanti ar BIT vairs nenodrošina savienojumu pabeigšanas pakalpojumus fiksētajos elektronisko sakaru tīklas;
- Regulators ir ņēmis vērā EK aicinājumu piemērot piekļuves saistību arī citiem Komersantiem ar BIT;

Regulators secina, ka:

- piekļuves tirgus trūkums joprojām ir būtisks šķērslis ienākšanai savienojumu pabeigšanas pakalpojumu fiksētajos elektronisko sakaru tīklas Tirgū Nr.3;
- SIA „Lattelecom” joprojām atrodas dominējošā stāvokli savienojumu pabeigšanas pakalpojumu fiksētajos elektronisko sakaru tīklā tirgū;
- nepastāvot regulēšanai SIA „Lattelecom” būtu iespēja izmantot savu dominējošo stāvokli, lai:
  - īstenotu nevienlīdzīgu attieksmi pret citiem komersantiem salīdzinājumā ar SIA „Lattelecom” struktūrvienībām vai saistītajiem komersantiem;
  - kropļotu citu komersantu konkurētspēju vai, lai negatīvi ietekmētu konkurences apstākļus tirgū;
- ir nepieciešams, ka SIA „Lattelecom” nodrošina skaidrus pasākumu plānošanas apstākļus komersantiem, kas pieprasī starpsavienojumu pakalpojumus no SIA „Lattelecom”;
- ir nepieciešams regulēt SIA „Lattelecom” savienojumu pabeigšanas pakalpojumu un ar to saistīto pakalpojumu tarifus, lai pirmkārt, tā nevarētu izmantot nepietiekamo cenu starpību un, otrkārt, garantētu SIA „Lattelecom” izmaksu un peļņas uzraudzību;
- ir nepieciešams ierobežot SIA „Lattelecom” iespējas neievērot vienlīdzīgas attieksmes saistības;
- ir nepieciešams ierobežot citu komersantu ar BIT iespējas izmantot savu dominējošo stāvokli, lai:
  - kropļotu citu komersantu konkurētspēju vai, lai negatīvi ietekmētu konkurences apstākļus tirgū;

- ir nepieciešams noteikt citiem komersantiem ar BIT savienojumu pabeigšanas tarifus augšējo robežu līdzvērtīgā līmenī kā tā ir noteikta SIA „Lattelecom”;
- ir nepieciešams piemērot citiem Komersantiem ar BIT pienākumus un saistības attiecībā uz piekļuvi elektronisko sakaru tīklam;
- nav nepieciešams uzlikt citiem komersantiem ar BIT vienlīdzīgas attieksmes saistības, lai nekavētu iespēju izmantot jaunus tarifu modeļus (piem., „bill and keep”);

Ievērojot iepriekš minēto Regulators:

- neuzskata, ka ir nepieciešams grozīt vai atcelt SIA „Lattelecom” ar Lēmumu Nr.172 noteiktās saistības, pienākumus vai noteikt jaunas saistības, pienākumus;
- uzskata, ka ir nepieciešams noteikt saistības attiecībā uz piekļuvi elektronisko sakaru tīklam citiem komersantiem ar BIT;
- uzskata, ka ir nepieciešams noteikt caurredzamības, tarifu regulēšanas un piekļuves saistības citiem komersantiem ar BIT, kuri ir ienākuši tirgū kopš iepriekšējās Tirgus Nr.3 analīzes kārtas;
- uzskata, ka ir nepieciešams atcelt ar Regulatora lēmumiem noteiktās saistības un BIT 9 komersantiem, kuri ir pārtraukuši sniegt savienojumu pabeigšanas pakalpojumus Tirgū Nr.3.

### **13. Konsultācija ar EK un citu Eiropas Savienības dalībvalstu regulatoriem**

2014.gada 16.jūnijā Regulators paziņoja un nosūtīja ES dalībvalstu regulatoriem, EK un BEREC saskaņošanai šo ziņojumu un plānoto pasākumu kopumu, kurā plānoja noteikt jaunas saistības jauniem komersantiem, papildināt esošās saistības esošiem komersantiem kā arī atcelt saistības komersantiem, kuri vairs nav uzskatāmi par komersantiem ar būtisku ietekmi Tirgū Nr.3. EK šo paziņojumu reģistrēja 2014.gada 16.jūnijā ar lietas Nr.LV/2014/1625.

Komisija 2014.gada 15.jūlijā saņēma EK 2014.gada 15.jūlija vēstuli Nr.C(2014)5159 „Par Komisijas lēmumu lietā LV/2014/1625: tirgus „Balss savienojumu pabeigšana fiksētā vietā individuālā publiskajā telefonu tīklā”, ar ko EK Komisija aicina SPRK iespējami drīz sākt *BU-LRIC* modeļa izstrādi un, ja nepieciešams, lūgt BEREC un tās attiecīgo darba grupu atbalstu tā izstrādē.